

ASKERALMA KANUNU

(Resmi Gazete ile yayımı: 26/06/2019 Sayı: 30183)

Kanun No
7179

Kabul Tarihi
25/6/2019

BİRİNCİ BÖLÜM**Amaç, Kapsam ve Tanımlar****Amaç**

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı, yükümlülük esasına göre silahaltına alınacakların yoklama, sınıflandırma, celp, sevk, erteleme, muafiyet, muvazafılık işlemleri ile cezalı yükümlülere yapılacak işlemler, Türk Silahlı Kuvvetlerinden çeşitli statülerde görev yaparken ayrılan personel dâhil olmak üzere yedeklik dönemleri ile Türk Silahlı Kuvvetlerine çeşitli statülerde katılan personelin askerlik yükümlülüğünü yerine getirmiş sayılması ve bunlardan askerlik hizmetini tamamlamamış bulunanların işlemlerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Kanun, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan her erkek için uygulanır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Askerlik çağı: Nüfus kayıtlarına göre her erkeğin 20 yaşına girdiği yılın ocak ayının birinci gününden başlayan ve 41 yaşına girdiği yılın ocak ayının birinci gününde biten süreyi,

b) Askerlik hizmeti: Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 72 nci maddesine göre her Türkün hak ve ödevi olan vatan hizmetinin bu Kanun esaslarına göre yerine getirilmesini,

c) Askerlik şubesi: Yükümlülerin nüfusuna kayıtlı buldukları yer askerlik şubesini,

ç) Bakanlık: Milli Savunma Bakanlığını,

d) Bakaya: Sevke tabi olduğu hâlde sevkini yaptırmayanlar ile sevk edildiği birliğe katılmayanları,

e) Bedelli askerlik: Kanunda belirtilen yararlanma şartlarını taşımak kaydıyla bedelli askerliğe seçilenlerin belirlenen bedeli ödemesi ve temel askerlik eğitimi yapması şartı ile yerine getirilen askerlik hizmetini,

f) Celp ve sevk: Yükümlülerin silahaltına alınmak üzere çağrılması ve birliklerine gönderilmesini,

g) Çok vatandaşlık: Türk vatandaşının aynı anda birden çok vatandaşlığa sahip olmasını,

ğ) Dövizle askerlik: Yurt dışında bulunan vatandaşlarımızdan bu Kanunda belirtilen usul ve esasları yerine getirenlerin askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılmalarını,

h) Er: İhtiyaçları Devlet tarafından üstlenilen rütbesiz asker kişileri,

- 1) Erbaş: İhtiyaçları Devlet tarafından üstlenilen onbaşı ve çavuş rütbelerini haiz asker kişileri,
- i) Erteleme: Bu Kanunda yazılı nedenlerle askerlik hizmetine alımın geçici süreyle geri bırakılmasını,
- j) Firar: Kıtasından veya görevi icabı bulunmak zorunda olduğu yerden izinsiz olarak altı günden fazla uzaklaşmayı,
- k) Geçici terhis: Kanuni bir mazerete dayalı olarak askerlik hizmet süresinin geçici olarak durdurulmasını,
- l) Geç iltihak bakayası: Sevkinin yaptırdığı hâlde kendisine tanınan yol süresi dışında birliğine katılanları,
- m) Hava değişimi/izin tecavüzü: Kıtasından veya görevini yapmakta olduğu yerden izin, istirahat veya hava değişimi olarak ayrılanlardan, dönmeye mecbur buldukları günden itibaren altı gün içerisinde özürsüz olarak gelmemeyi,
- n) Hizmet süresi: Bu Kanunda belirtilen muvazzaf askerlik sürelerini,
- o) Muafiyet: Bu Kanunda yazılı nedenlerle askerlik hizmetinin yerine getirilmemesini,
- ö) Muvazzaf: Askerlik hizmetini yerine getirmek üzere silahlaltına alınanları,
- p) Muvazzaflık dönemi: Yükümlünün sevk belgesinde yazılı sevk tarihi ile başlayıp terhis tarihine kadar geçen süreyi,
- r) Noksan hizmetli: Tabi olduğu muvazzaflık süresinden eksik hizmet yaptığı tespit edilenleri,
- s) Sağlık kararı: Yükümlülerin askerliğe elverişli olup olmadıkları hakkında tek hekim veya sağlık kurullarınca verilen kararı,
- ş) Sağlık kurulu: Sağlık Bakanlığınca belirlenen sağlık raporu vermeye yetkili sağlık kuruluşları bünyesinde oluşturulan heyeti,
- t) Saklı: Yirmi yaşına girmiş oldukları hâlde isimlerini nüfus kayıtlarına geçirmemiş bulunanları,
- u) Sefer görev emri: Sefer görevi verilen yedek personelin seferberlik ve savaş hâlinde nereye gideceğini, ne kadar zaman içinde birliğine katılacağını ve katılacağı birliğin seferberlik numarasını bildiren belgeyi,
- ü) Sınıflandırma: Yükümlülerin; sağlık durumları, öğrenimleri, meslekleri, fiziki yetenekleri ve Bakanlıkça tespit edilecek diğer niteliklerinin bilgi sistemi ortamında değerlendirilmesini,
- v) Silahlaltı davetiyesi: Barışta manevra, tatbikat, atış ve konferanslar gibi öğretim ve eğitim maksadıyla silahlaltına alınacak personelle araçların çağrılmasına ilişkin belgeyi,
- y) Temel askerlik eğitimi: Silahlaltına alınan yükümlülere sınıf farkı gözetmeksizin beden ve ruhen askerlik hizmetine hazırlayıcı temel bilgi, beceri ve alışkanlıkları kazandırmak amacıyla verilen ve süresi Bakanlıkça belirlenen eğitimi,
- z) Terhis: Muvazzaflık hizmet süresini tamamlayan veya tamamlamış kabul edilen yükümlülerin, yedeklik döneminde silahlaltına alınıp hizmetine ihtiyaç kalmayanlar ile özel kanunlarla Türk Silahlı Kuvvetlerine katılan ve resmî bir

kiyafet taşıyan kişilerin çeşitli nedenlerle Türk Silahlı Kuvvetlerinden ayrılmalarını,

aa) Yedek astsubay: Yedek astsubay adaylarından öğrenimini müteakip astsubay astçavuş nasbedilenleri,

bb) Yedek astsubay adayı: Yapılan seçim ve sınıflandırma sonucu yedek astsubay statüsüne ayrılanlardan, astsubay astçavuş nasbedilinceye kadar geçen dönemde bulunan yükümlüleri,

cc) Yedek astsubay aday adayı: İki veya üç yıl süreli yükseköğretim kurumlarından mezun olanlar ve bunların yetkili makamlarca dengi olduğu kabul edilen yurt dışı öğrenim kurumu mezunları ile dört yıl ve daha fazla süreli yükseköğretim kurumlarından mezun olanlar ve bunların yetkili makamlarca dengi olduğu kabul edilen yurt dışı öğrenim kurumu mezunlarından istekli olan yükümlüleri,

çç) Yedek personel: Bu Kanun hükümlerine göre askerlik hizmetini yerine getirenler ile yerine getirmiş sayılanları,

dd) Yedek subay: Yedek subay adaylarından öğrenimini müteakip asteğmen nasbedilenleri,

ee) Yedek subay adayı: Yapılan seçim ve sınıflandırma sonucu yedek subay statüsüne ayrılanlardan, asteğmen nasbedilinceye kadar geçen dönemde bulunan yükümlüleri,

ff) Yedek subay aday adayı: Dört yıl ve daha fazla süreli yükseköğretim kurumlarından mezun olanlar ile yetkili makamlarca dengi olduğu kabul edilen yurt dışı öğrenim kurumu mezunu olan yükümlüleri,

gg) Yedeklik dönemi: Muvazafalık döneminin bitiminden askerlik çağının sonuna kadar olan süreyi,

ğğ) Yedeklik hizmeti: Yedek personelin, yedeklik dönemi içerisinde ihtiyaç duyulduğunda silahaltına alınarak yerine getirdiği askerlik hizmetini,

hh) Yoklama: Yükümlülerin sağlık muayenelerinin yapılarak askerliğe elverişli olup olmadıkları, öğrenim durumları, meslekleri ve niteliklerinin tespitini,

ıı) Yoklama dönemi: Askerlik çağının başlangıcından muvazafalık hizmetinin başlangıç tarihine kadar geçen süreyi,

ii) Yoklama kaçağı: Tabi olduğu yoklama yılı içerisinde yoklamasını yaptırmayanları,

jj) Yükümlü: Askerlik hizmetini bu Kanun hükümleri gereğince yerine getirmek veya yerine getirmiş sayılmak zorunda olan erkek Türk vatandaşını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Esaslar

Askerlik yükümlülüğü

MADDE 4- (1) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan her erkek, askerlik hizmeti yapmaya mecburdur.

(2) Askerlik hizmeti bu Kanun hükümlerine göre yedek subay, yedek astsubay, erbaş ve er olarak yerine getirilir.

(3) Askeralma işlemleri Bakanlıkça yürütülür.

(4) Savaş veya savaşı gerektirecek bir durumun baş göstermesi hâlinde, bu Kanuna tabi yükümlülerin askerlik hizmetini yerine getirmek üzere silahaltına alınmalarının esasları Cumhurbaşkanlığı tarafından belirlenir.

Askerlik çağı ve hizmet süresi

MADDE 5- (1) Askerlik çağı; yoklama, muvazzaflık ve yedeklik olmak üzere üç döneme ayrılır.

(2) Hizmet süresi; erbaş ve erler için altı ay, yedek subay ve yedek astsubaylar için on iki aydır. Hizmet sürelerini, ihtiyaca göre bir katına kadar arttırmaya veya yarısına kadar azaltmaya Cumhurbaşkanlığına karar verilebilir. Bu şekilde belirlenen hizmet süresi altı aydan az olamaz.

(3) Erbaş ve erlerden istekli olanlar, sıralı disiplin amirlerinin olumlu değerlendirmesi ile terhise hak kazandığı tarihten itibaren Bakanlıkça uygun görülecek sayıda ve altı ay süre ile sınırlı olmak üzere bu Kanun hükümlerine göre askerlik hizmetlerine devam eder ve bu sürenin sonunda terhis edilir. Bu şekilde askerlik hizmetine devam edenlerin vazgeçme talepleri kabul edilmez. Bunlar hakkında muvazzaflık dönemi için askerlik hizmetinden sayılmayan sürelerle ilişkin hükümler uygulanmaz. Bu yükümlüler hakkında ilk altı aylık hizmet süresi için ayrı, diğer altı aylık hizmet süresi için ayrı terhis belgesi tanzim edilir.

(4) Üçüncü fıkra kapsamında askerlik hizmetine devam edenlerin sayı, istek, tercih durumları ve özlük hakları bu Kanun hükümlerine uygun olarak ilgili kuvvet komutanlıkları tarafından yürütülür.

(5) Askerlik hizmetine devam etmek için müracaat edenlerde aşağıdaki nitelikler aranır:

a) Kamusal hakları kullanmaktan yoksun bırakılmamış olmak.

b) Cezaları ertelenmiş, seçenek yaptırımlardan birisine çevrilmiş, genel ya da özel af kanunları kapsamına girmiş veya haklarında hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiş olsa dahi;

1) Devletin güvenliğine karşı işlenen suçlar, halkı askerlikten soğutmak, Türk Milletini, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, Devletin kurum ve organlarını aşağılama ile zimmet, irtikâp, iftira, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, yalan tanıklık, yalan yere yemin, suç uydurma, cinsel saldırı, cinsel taciz, kişiyi hürriyetinden yoksun bırakmak, fuhuş, gayri tabii mukarenet, hileli iflas gibi yüz kızartıcı veya şeref ve haysiyet kırıcı suçlar ile kaçakçılık, ihaleye fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma suçlarından,

2) Firar, amir veya üste fiilen taarruz, emre itaatsizlikte ısrar, üste hakaret, mukavemet, fesat ve isyan suçlarından,

3) 22/5/1930 tarihli ve 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun 148 inci maddesinde belirtilen suçlardan,

birisinden mahkûm olmamak.

c) Taksirli suçlar hariç olmak üzere bir suçtan bir ay veya daha fazla hapis cezası ile mahkûm olmamak.

ç) Milli Güvenlik Kurulunca devletin millî güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara ya da terör örgütlerine üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı bulunmamak.

d) Terör örgütleriyle eylem birliği içerisinde olmamış, bu örgütlere yardım etmemiş, kamu imkân ve kaynaklarını bu örgütleri desteklemeye yönelik kullanmamış ya da kullandırmamış, bu örgütlerin propagandasını yapmamış olmak.

e) Arşiv araştırması olumlu sonuçlanmış olmak.

f) Birlik Komutanlığınca hakkında olumlu nitelik belgesi doldurulmuş olmak.

(6) Üçüncü fıkra kapsamında askerlik hizmetine devam edenlerden;

a) Disiplinsizlik ve ahlaki durum nedeniyle sıralı disiplin amirlerinin her türlü bilgi ve belgeye dayanarak düzenleyeceği nitelik belgesine göre askerlik hizmetine devam etmesi uygun görülmeyenler,

b) Hizmetlerinde yetersiz ve başarısız oldukları sıralı disiplin amirlerinin her türlü bilgi ve belgeye dayanarak düzenleyeceği nitelik belgesi ile anlaşılanlar,

c) Yetkili sağlık kurullarınca bu süre içerisinde hakkında “askerliğe elverişli değildir” kararlı sağlık raporu düzenlenmiş olanlar ile herhangi bir nedenle verilen istirahat veya hava değişimi süreleri toplamı yirmi günü geçenler,

ç) Yasa dışı siyasi, yıkıcı ve bölücü faaliyetlerde bulunanlar ile tutum ve davranışlarıyla bu görüşleri benimsediği tespit edilenler,

d) Herhangi bir suç sebebiyle on günden fazla tutuklu kalanlar,

e) Beşinci fıkrada belirtilen suçlardan hakkında mahkûmiyet kararı göreve başladıktan sonra kesinleşenler,

asgari tabur komutanı ve eşiti askerî kurum amirince (Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıklarında eşiti) terhis edilir.

(7) Üçüncü fıkra kapsamında askerlik hizmetine devam edenlere bu görevlerinin devamı süresince, net asgari ücretten az olmamak üzere, 23/2/1961 tarihli ve 257 sayılı Er ve Erbaş Harçlıkları Kanunu hükümlerine göre harçlık ödenir.

(8) Yedek subay ve yedek astsubay yetiştirme süreleri Bakanlıkça belirlenir.

(9) Askerlik hizmeti, askere ilk sevk sırasında verilen sevk belgesinde yazılı sevk tarihinde başlar. Belirtilen sürelerden fazla askerlik yapanların fazla hizmetleri, askerlik çağının sonundan iki kat olarak düşülür.

(10) Askerlik çağı, Cumhurbaşkanınca beş yıla kadar uzatılabilir veya kısaltılabilir.

(11) Bu Kanunda tespit edilen esaslar dışında muvazaflık hizmetini yapmadıkça veya yapmış sayılmadıkça hiçbir yükümlü askerlik çağı dışına çıkarılamaz.

İhtiyacın tespiti ve tahsisi

MADDE 6- (1) Genelkurmay Başkanlığı, Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaç miktarını ve tahsis oranını Bakanlığa bildirir. Bakanlıkça ihtiyaç miktarı ve oranlarına göre tahsis yapılır.

Yedek subay seçimi

MADDE 7- (1) Dört yıl veya daha fazla süreli yükseköğretim kurumlarından mezun olanlar ile yetkili makamlarca dengi olduğu kabul edilen yurt dışı öğrenim kurumu mezunu olanlardan, Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaç miktarı kadarı yedek subay adayı olarak ayrılır. Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaç duyduğu yedek subay miktarından fazla olan yükümlülerden; istekli olanlardan ihtiyaç miktarı kadarı askerlik hizmetini yedek astsubay, diğerleri erbaş ve er olarak yerine getirir.

(2) Yükümlülerin yedek subay adayı statüsüne ayrılmasında öncelikle Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyacı olmak üzere yükümlülerin istekleri de dikkate alınır.

Yedek astsubay seçimi

MADDE 8- (1) Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyacı kadar yedek astsubay adayları;

a) İki veya üç yıl süreli yükseköğretim kurumlarından mezun olanlar ile yetkili makamlarca dengi olduğu kabul edilen yurt dışı öğrenim kurumu mezunu olanlar,

b) Dört yıl ve daha fazla süreli yükseköğretim kurumlarından mezun olanlar ile yetkili makamlarca dengi olduğu kabul edilen yurt dışı öğrenim kurumu mezunlarından istekli olanlar,

arasından seçilir. Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaç duyduğu yedek astsubay miktarından fazla olan yükümlüler askerlik hizmetini erbaş ve er olarak yerine getirir.

(2) Yükümlülerin yedek astsubay adayı statüsüne ayrılmasında öncelikle Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyacı olmak üzere yükümlülerin istekleri de dikkate alınır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**Bedelli Askerlik****Bedelli askerlik**

MADDE 9- (1) İstekli olanlardan Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyacı dikkate alınarak Bakanlıkça belirlenecek sayıda yükümlü, 240.000 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak bedel tutarını silahaltına alınmadan önce Bakanlıkça belirlenecek sürede peşin ödemeleri ve bir aylık temel askerlik eğitimini tamamlamaları hâlinde askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılırlar.

(2) İstekli sayısının bedelli askerlik için belirlenen sayıdan fazla olması hâlinde, bedelli askerlikten yararlanabilecek olanlar kura ile seçilir. İstekli sayısının yararlandırılacak sayısından az olması durumunda kura çekimi yapılmadan tüm istekliler bedelli askerlik hizmeti için seçilir. Yararlanma şartlarını haiz olanlar yasal erteleme hakları devam ettiği sürece seçime tabi tutulur. Bedelli askerlikten yararlanma hakkı elde edip de vazgeçenlere yeni bir hak verilmez.

(3) Bu uygulama kapsamında tahsil edilen tutarlar genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere Bakanlık merkez muhasebe birimi hesabına yatırılır.

(4) Bedel ödenmesi ve uygulamaya ilişkin esaslar Bakanlıkça belirlenir.

(5) Bu madde kapsamında sevke tabi olanlardan katılmayarak bakaya kalanlar ile aynı celpde sevke tabi tutulan emsallerinin terhise hak kazanacağı tarihe kadar katılmayanlar kapsam dışına çıkarılarak bu kişilere erbaş ve er statüsünde askerlik hizmetleri tamamlattırılır. Kapsam dışına çıkartılanlara talepleri hâlinde geri ödeme yapılır.

(6) Bedelli askerlik hizmetinden; fiilî askerlik hizmetine başlayanlar, bakaya durumunda bulunanlar ve yoklamasının yapıldığı tarihte yoklama kaçağı veya saklı olanlar yararlanamazlar.

(7) Seferberlik ve savaş hâlinde bu madde hükümleri uygulanmaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Öğretmenler, Emniyet Hizmetleri Sınıfı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı Mensupları ile Tabiplerin Askerlik Hizmeti

Öğretmenlerin askerlik hizmeti

MADDE 10- (1) Milli Eğitim Bakanlığının ihtiyaç göstermesi ve Bakanlığın uygun görmesi üzerine, yedek subay aday adayı olarak silahlı kuvvetlere alınacaklardan, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından öğretmenlik mesleğini fiilen icra edenler arasından bildirilenler, temel askerlik eğitimini takiben Milli Eğitim Bakanlığı emrine verilirler.

(2) Birinci fıkra uyarınca öğretmen olarak ayrılan ve göreve başlayan yükümlülere, 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununda asteğmenler için tespit edilen aylık, ödenek, yardım ve tazminatlar Milli Eğitim Bakanlığınca ödenir.

(3) Bu yükümlüler; öğretmenlik görevleri sırasında resmî elbise giyemezler, emsali yedek subaylar kadar hizmet yaparlar, hizmetleri askerlik şubelerinden sevk tarihinde başlar, görev yerleri Milli Eğitim Bakanlığınca belirlenir, hizmetleri sonunda asteğmen olarak terhis edilirler, bu görevleri sırasında usulüne göre öğretmenlik mesleği ile ilişkileri kesilenler kalan hizmetlerini er olarak tamamlamak üzere kıtalara sevk edilirler ve Milli Eğitim Bakanlığı ile de ilişkileri kesilir.

(4) Milli Eğitim Bakanlığı emrine verilenler hakkında firar, hava değişimi/izin tecavüzü, yoklama kaçağı, bakaya ve geç iltihak suretiyle bakaya kalmak suçlarına ilişkin 1632 sayılı Kanun ile kısa süreli kaçma ve izin süresini geçirme disiplinsizliklerine ilişkin 31/1/2013 tarihli ve 6413 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu hükümleri uygulanır.

(5) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık ile Milli Eğitim Bakanlığınca müştereken belirlenir.

(6) Seferberlik ve savaş hâlinde bu madde hükümleri uygulanmaz.

Emniyet Hizmetleri Sınıfı mensuplarının askerlik hizmeti

MADDE 11- (1) Emniyet Teşkilatı kadrolarında kadro ve/veya rütbeleri ile ilişkisi devam eden Emniyet Hizmetleri Sınıfına mensup personel ile polis eğitim ve öğretim kurumlarında öğrenim görenler veya bu kurumların giriş sınavlarını kazananlardan askerlik hizmetini yapmamış olanların her türlü askerlik işlemleri ertelenir.

(2) Birinci fıkrada kapsamındaki emniyet hizmetleri sınıfında on yıllık hizmet süresini, kamu görevinden sayılmayacak hâller hariç olmak üzere tamamlayanlar askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılır. Geçici süreli görevlendirmeler, yurt dışı misyon koruma, yurt dışında eğitim ve diğer görevler sebebiyle geçirilen süreler de on yıllık hizmet süresinin hesabında dikkate alınır. Bu yükümlüler ile ilgili bilgiler, İçişleri Bakanlığınca Bakanlığa bildirilir.

(3) On yıllık süre, birinci fıkrada kapsamındaki eğitim ve öğretim kurumlarından mezun olarak fiilen göreve başlanılan tarihte başlar. On yıllık süreyi tamamlamadan herhangi bir nedenle Emniyet Hizmetleri Sınıfından ayrılan, başka kuruma nakledilen veya bu süre içinde meslekten ilişiği kesilen personel, bu Kanun hükümlerine göre askerlik hizmetini yerine getirir.

(4) Fiilî askerlik hizmeti başladıktan sonra birinci fıkrada kapsamındaki eğitim ve öğretim kurumlarında öğrenim hakkı elde edenler tabi oldukları askerlik hizmet süresini tamamlamak zorundadır.

(5) Seferberlik ve savaş hâlinde bu madde hükümleri uygulanmaz.

Jandarma Genel Komutanlığı ile Sahil Güvenlik Komutanlığı mensuplarının askerlik hizmeti

MADDE 12- (1) Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisinde veya Jandarma Genel Komutanlığı ile Sahil Güvenlik Komutanlığı adına üniversite, fakülte veya yüksekokullar ile meslek yüksekokullarında öğrenim görenler veya bu kurumların giriş sınavlarını kazananlardan askerlik hizmetini yapmamış olanların her türlü askerlik işlemleri ertelenir.

(2) Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı kadrolarında görevli muvazzaf ve sözleşmeli subay veya astsubaylar ile uzman erbaş ve sözleşmeli erbaş ve erlerin hizmette geçirdikleri sürelerin görevlerinden ayrıldıktan ve ilişkileri kesildikten sonra askerlik yükümlülüğünden sayılmasına ilişkin 48 inci madde hükümleri uygulanır.

(3) Görevlerinden ayrılan veya ilişkileri kesilen uzman jandarmaların hizmette geçirdikleri sürelerin tamamı askerlik hizmetinden sayılır. Sayılan hizmet süresi erbaş ve erlerin tabi olduğu hizmet süresini karşılayanlar askerlik hizmetini yapmış sayılır. Hizmet süresini karşılamayanların eksik kalan süreleri, erbaş ve erlerin tabi olduğu hizmet süresi esas alınarak, bu Kanun hükümlerine göre erbaş ve er olarak tamamlattırılır.

(4) Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisinden veya Jandarma Genel Komutanlığı ile Sahil Güvenlik Komutanlığı adına okudukları üniversite, fakülte veya yüksekokullar ile meslek yüksekokullarından ilişiği kesilenlerin bu okullarda okudukları sürelerin askerlik hizmetinden sayılmasına ilişkin sürelerinin hesabında 46 ncı madde hükümleri uygulanır.

Tabiplerin askerlik hizmeti

MADDE 13- (1) Bakanlık ile Sağlık Bakanlığınca her celp ve/veya atama döneminde müştereken belirlenen yer ve miktarda yedek subay adayları olarak silahlı alınacak tabipler temel askerlik eğitimini takiben Devlet hizmeti yükümlülüğünü yapmak üzere Sağlık Bakanlığınca emrine verilir ve bu yükümlülüğü yerine getirinceye kadar geçici terhis edilir. Bunların her türlü özlük işleri Devlet hizmeti yükümlülüğünün devamı süresince Sağlık Bakanlığınca yürütülür. Bunlardan usulüne uygun olarak Devlet hizmeti yükümlülüğünü yerine

getirdikleri Sağlık Bakanlığınca Bakanlığa bildirilenler askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılır ve asteğmen olarak terhis edilir. Sağlık Bakanlığındaki bu görevleri sırasında usulüne göre tabiplik mesleği ile ilişkileri kesilenler kalan hizmetlerini er olarak tamamlamak üzere Sağlık Bakanlığı ile ilişkileri kesilerek Bakanlığa bildirilir. Devlet hizmeti yükümlülüğünü usulüne uygun olarak tamamlamayanlar hakkında 35 inci madde hükümleri uygulanır. Noksan hizmetin hesabında Devlet hizmeti yükümlülüğünde geçen süre dikkate alınmaz.

(2) Bakanlık ile Sağlık Bakanlığınca her celp ve/veya atama döneminde müştereken belirlenen yer ve miktarda askerlik hizmetini yedek subay olarak yerine getiren tabipler Devlet hizmeti yükümlülüğünü tamamlamış sayılır.

(3) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık ile Sağlık Bakanlığınca müştereken belirlenir.

(4) Seferberlik ve savaş hâlinde bu madde hükümleri uygulanmaz.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Yoklama, Celp ve Sevk

Yoklamanın genel esasları

MADDE 14- (1) Askerlik çağına gireceklerin kimlik bilgileri elektronik ortamda İçişleri Bakanlığından alınır.

(2) Askerlik çağına girenler ile bunlarla işleme tabi daha yaşlı doğumlarının yoklaması, her yıl 1 Ocak günü başlar ve o yılın 31 Aralık (dâhil) gününe kadar devam eder.

(3) Askerlik çağına girmeden önce yaşları değişenlerin yoklamaları, değişen yaşlarına göre yapılır.

(4) Askerlik çağına girdikten sonra yapılan yaş değişiklikleri, askerlik işlemlerinde dikkate alınmaz. Ancak kendi isteği dışındaki mahkeme kararına istinaden resen yapılan yaş değişiklikleri kabul edilir.

Sağlık muayene ve onay işlemleri

MADDE 15- (1) Yükümlülerin sağlık muayeneleri Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı Sağlık Yeteneği Yönetmeliğinde belirtilen usul ve esaslara göre yapılır.

(2) Sağlık muayeneleri; öncelikle yükümlünün kayıtlı olduğu aile hekimi, yoksa müracaat ettiği askerlik şubesine en yakın resmî sağlık kuruluşundaki hekim tarafından yapılır. Aile hekimlerince veya resmî sağlık kuruluşunca hakkında karar verilmeyenler Sağlık Bakanlığınca belirlenen en yakın yetkili sağlık kurumlarına sevk edilir.

(3) Askerliğe elverişli olup olmadıklarının tespiti için memuriyet mahalli dışındaki Sağlık Bakanlığınca belirlenen yetkili sağlık kurumlarına gönderilmelerinde zaruret görülenlerin harcırahı, 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre ödenir.

(4) Yapılacak sağlık muayenelerinden herhangi bir ücret veya katkı payı alınmaz.

(5) Yükümlüler hakkında verilecek ertesi yıla bırakma, sevk geciktirmesi veya “askerliğe elverişli değildir” kararlı sağlık raporlarını tanzim etmeye yetkili

makam, Sağlık Bakanlığınca belirlenen yetkili sağlık kuruluşunun sağlık kuruludur.

(6) “Askerliğe elverişli değildir” kararlı sağlık kurulu raporları, Bakanlığın onayını müteakip kesinleşir.

(7) Yurt dışında yaşayan yükümlülerin sağlık muayeneleri Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı Sağlık Yeteneği Yönetmeliğinde belirtilen esaslara göre yapılır.

(8) Askerlik şubelerince engel durumunu bildirir geçerli sağlık raporu olanların raporları, askerliğe elverişli olup olmadıklarının tespiti için Bakanlığa gönderilir. Bakanlıkça bu raporlar Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı Sağlık Yeteneği Yönetmeliğinde belirtilen esaslara göre onaylanır.

Sağlık kararları

MADDE 16- (1) Yoklaması yapılanlar; askerliğe elverişli olanlar, geçici rahatsızlığı bulunanlar ve askerliğe elverişli olmayanlar olarak ayrılır. Askerliğe elverişli olmayanlar silahaltına alınmaz.

Sağlık kararına itiraz

MADDE 17- (1) Haklarında verilen sağlık kararına itiraz edenler yeniden muayeneye gönderilir.

Şikâyet ve ihbar edilenler ile idarece yeniden muayenesine lüzum görülenler

MADDE 18- (1) Muayeneleri sonucunda tanzim edilen askerlik yükümlülüğü ile ilgili sağlık raporları hakkında şikâyet veya ihbar edilen yükümlülerin sağlık durumları yurt içinde Sağlık Bakanlığı, yurt dışında Dışişleri Bakanlığı tarafından araştırılır. Araştırma sonucunda raporu gerçeği yansıtmadığına kanaat getirilenler, Sağlık Bakanlığınca belirlenen yetkili sağlık kurullarına sevk edilir. Sağlık kurulları tarafından verilen raporlara göre kesin işlem yapılır.

(2) Muayeneleri sonucunda tanzim edilen raporlar hakkında idarece yeniden muayenesine lüzum görülenler, Sağlık Bakanlığınca belirlenen yetkili sağlık kurullarına sevk edilir. Sağlık kurulları tarafından verilen raporlara göre kesin işlem yapılır.

(3) Bu madde kapsamında muayeneye sevk edilenlere, 15 inci maddenin üçüncü fıkrasına göre harcırah, silahaltında ise yol ve iâşe bedeli ödenir.

Yükümlülerin sorumlulukları

MADDE 19- (1) Yoklamaya tabi yükümlüler, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası bulunan kimliği, öğrenim durumlarını, varsa meslek ve niteliklerini gösterir belgeler ile birlikte yurt içinde askerlik şubelerinde, yurt dışında elçilik veya konsolosluklarda bizzat hazır bulunmaya veya e-Devlet üzerinden bu işlemleri tamamlamaya mecburdur.

(2) Yoklamaya tabi yükümlülerden yoklamada bulunamayacak derecede hastalığı bulunanlar ile tutuklu/hükümlü olanlar, usulüne uygun rapor göndermeye ve hükümlülük veya tutukluluklarını bildirmeye mecburdurlar.

(3) Sevke tabi tutulan yükümlüler bizzat askerlik şubesinden veya e-Devlet üzerinden sevki belgelerini almaya ve kendilerine tebliğ edilen tarihte birliklerine katılmaya mecburdur.

Erteleme

MADDE 20- (1) Yoklamaları veya askere sevkleri sırasında geçici rahatsızlığı nedeniyle askerlik yapamayacakları anlaşılanlar ile tutuklu ve hükümlü olanların askerlik işlemleri ertelenir. Geçici rahatsızlığı nedeniyle erteleme kararı verilenler rapor bitiminde yeniden muayeneye tabi tutulurlar. Aynı rahatsızlık nedeniyle ertelenmesi üç yıl süreyle devam edenler hakkında askerliğe elverişli olup olmadıkları kararı verilir.

(2) Yükümlülerin askerlikleri, lise veya dengi okullarda öğrenim görenler için 22 yaşını, fakülte ve yüksekokullar ile meslek yüksekokullarında öğrenim görenler için 28 yaşını tamamladıkları yılın sonunu geçmemek kaydıyla, mezun oluncaya veya ilişkileri kesilinceye kadar ertelenir. Bu kapsamda;

a) Bitirdiği okulun dengi veya daha alt seviyedeki bir öğretim kurumuna kayıt yaptıranların askerlikleri ertelenmez.

b) Çift anadal programına kayıtlı yükümlülerin bir programdan mezun olmaları hâlinde askerlik erteleme işlemleri diğer anadal programındaki öğrenciliğine göre yürütülür.

c) Yoklama kaçağı veya bakaya kaldıktan sonra ya da 21 inci maddenin birinci fıkrası gereğince yoklama kaçağı olarak muayenesi yapılarak sınıflandırma kaynağına alınacaklardan; sevke tabi tutulacağı celp tarihine kadar okula kayıt yaptıranların bu fıkra kapsamında askerlikleri ertelenmez.

ç) Yurt dışında yükseköğretim kurumlarında öğrenim görenlerin askerlikleri, öğrenciliklerinin yetkili Türk makamlarınca tanınmasını müteakip yukarıdaki esaslara göre ertelenir.

(3) Öğrenim kurumlarından terk, ilişkisi kesilen veya mezun olanlardan;

a) Lise veya dengi okuldan mezun olduğunu belgeleyenlerin askerlikleri istekleri hâlinde mezuniyet tarihinden itibaren üç yıl, mesleki ve teknik lise mezunları için ilave üç yıl, fakülte veya yüksekokul ile meslek yüksekokulundan ilişkileri kesilenler ile yüksekokul ve meslek yüksekokulu mezunlarının askerlikleri ise mezuniyet ya da ilişik kesme tarihinden itibaren iki yıl süreyle ertelenir. Bu erteleme süreleri lise veya dengi okul mezunları için 22, mesleki ve teknik lise mezunları için 25, fakülte veya yüksekokul ile meslek yüksekokulundan ilişkileri kesilenler ile yüksekokul ve meslek yüksekokulu mezunları için 28 yaşını tamamladıkları yılın sonunu geçemez.

b) Dört yıl ve daha uzun süreli yükseköğretim kurumlarından mezun olan yükümlülerin askerlikleri istekleri hâlinde iki yıla, yüksek lisans eğitimini tamamlayanların ise bir yıla kadar ertelenir. Yurt dışındaki öğrenim kurumlarından mezun olanlara, talepleri hâlinde, denklik işlemlerini tamamlayabilmeleri için ayrıca bir yılı geçmemek üzere erteleme hakkı tanınabilir. Bu bent gereğince yapılan erteleme süreleri 32 yaşını tamamladıkları yılın sonunu geçemez.

c) Erteleme süresi içerisinde yükseköğretim kurumuna kayıt yaptıranların askerlikleri öğrencilik nedeniyle ertelenir.

ç) Askerlik çağına girmeden önce lise veya dengi okullar yahut yüksekokullar veya meslek yüksekokullarından mezun olanlar ile fakülte veya yüksekokul ile meslek yüksekokulundan ilişiği kesilenlerin ertelemeleri, askerlik çağına girdikleri yıldan itibaren başlar.

(4) Bakanlıkça belirlenecek esaslar çerçevesinde;

a) Dört yıl ve daha uzun süreli yükseköğretim kurumlarından mezun olanlardan kamu kurum ve kuruluşlarında görevli olup hizmetinin özelliği sebebiyle ertelenmesine ihtiyaç duyulan kamu personelinin,

b) Devlet veya kendi hesaplarına yurt içinde veya yurt dışında staj ve yüksek lisans yapanların,

bağlı oldukları bakanlığın, Cumhurbaşkanlığı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi gibi herhangi bir bakanlığa bağlı veya ilgili bakanlığı bulunmayan kurum personeli ile staj ve yüksek lisans yapanların ilgili kurum amirinin teklifi üzerine, 32 yaşını tamamladıkları yılın sonuna kadar askerlikleri ertelenebilir.

c) Devlet veya kendi hesaplarına yurt içinde veya yurt dışında sanatta yeterlik, doktora veya ihtisas yapanların,

ç) Yükseköğrenim mezunlarından mesleklerine ait staj ve ihtisaslarını ikmal ettikten sonra, yurt içinde veya yurt dışında, çalıştıkları bilim dallarına dünya ölçüsünde bir yenilik veya ilerleme getiren orijinal araştırmalarda buldukları, çalıştıkları ilim müesseselerince belgelenen ve talep edilenlerin,

d) Aktif spor hayatının Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikte belirtilen şartlarda devam ettiğinin belgelendirilmesi ve müteakip ertelenmesi için Bakanlıkça belirlenecek oran kadar kadroya girmek kaydıyla Gençlik ve Spor Bakanlığınca bildirilenlerin,

bağlı oldukları bakanlığın, Cumhurbaşkanlığı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi gibi herhangi bir bakanlığa bağlı veya ilgili bakanlığı bulunmayan kurum personeli ile ihtisas ve doktora yapanların ilgili kurum amirinin teklifi üzerine, 35 yaşını tamamladıkları yılın sonuna kadar askerlikleri ertelenebilir.

e) Yoklama kaçağı veya bakayalar ile 21 inci maddenin birinci fıkrası gereğince yoklama kaçağı olarak muayenesi yapılarak sınıflandırma kaynağına alınacakların, sevke tabi tutulacağı celp tarihine kadar geçen süre içinde bu fıkra kapsamında askerlikleri ertelenmez. Ancak, ertelemelerine neden olan görev, staj, yüksek lisans, ihtisas veya doktora öğrenimi başlangıç tarihleri ile sporcuların erteleme kapsamındaki kulüpleri ile yaptıkları sözleşme başlangıç tarihleri, yoklama kaçağı veya bakaya kaldıkları tarihten önce olanların ertelemeleri yapılabilir.

(5) Erteleme şartlarını taşımadığı, bilgi veya belgeleri gerçeği yansıtmadığı hâlde askerliği ertelendiği tespit edilenlerin askerlik işlemleri, erteleme işlemi yapılmadan önceki durumları, erteleme şartlarını kaybettiği tespit edilenlerin ise, erteleme şartlarını kaybettikleri tarihteki durumları dikkate alınarak yürütülür. Askerlik işlemlerinin yürütülmesine ilişkin görevlerini veya sorumluluklarını zamanında yerine getirmediği tespit edilenler hakkında Cumhuriyet savcılıklarına suç duyurusunda bulunulur.

(6) Savaş zamanı hariç olmak üzere, bir baba veya ananın iki oğlundan biri askerdeyken diğer oğlunun, ikiden fazla oğlu olanlardan ikisi askerde iken

diğerlerinin askerlik işlemleri, baba veya ananın talebi üzerine oğullarından biri muvazzaf askerlik hizmetini bitirinceye kadar ertelenir. Bu fıkranın uygulanmasında 20 yaşından küçük olanlar ile geçime yardım edemeyecek derecedeki maluller hesaba katılmaz. Bu işlemler celp ve sevk zamanında, birlikte askere alınacaklar için ise baba veya ana hangisinin bırakılmasını isterse, onun bırakılması suretiyle yapılır.

(7) Bu madde kapsamında askerlikleri ertelenenler, seferberlik ve savaş hâlinde lüzum ve ihtiyaca göre askere sevk edilir.

Yoklama kaçağı, saklı, bakaya ve geç iltihak bakayaları

MADDE 21- (1) Bu Kanunda yazılı mazereti bulunduğu dair belge ibraz etmeyenlerden;

a) Tabi olduğu yoklama yılı içerisinde yoklamasını yaptırmayanlar yoklama kaçağı,

b) 20 yaşına girmiş oldukları hâlde isimlerini nüfus kayıtlarına geçirmemiş bulunanlar saklı,

c) Sevke tabi olduğu hâlde sevkini yaptırmayanlar ile sevk edildiği birliğe katılmayanlar bakaya,

ç) Sevkinin yaptırdığı hâlde kendisine tanınan yol süresi dışında birliğine katılanlar geç iltihak bakayas,

olarak kabul edilir. Bu durumda bulunan yükümlüler hakkında 24 üncü madde hükümleri uygulanır.

(2) Yoklama kaçağı ve saklılardan; erteleme hakkı bulunanların talepleri hâlinde yoklamaları yapılmadan ertelenir, erteleme hakkı bulunmayanlardan, muayeneleri neticesinde askerliğe elverişli olduğu anlaşılanlar ilk sınıflandırma kaynağına alınır.

(3) Yoklama kaçağı ve saklılardan sınıflandırıldıktan sonra bu Kanunda yazılı bir mazeret nedeniyle ertelemesi yapılanlar, ertelemelerinin bitimini müteakip ilk celp döneminde sevk edilir.

(4) Cezaevinden tahliye olanlar hariç er statüsündeki bakayalar ele geçirilmelerini müteakip derhâl sevk edilirler. Bunlardan bu Kanunda yazılı bir mazeret nedeniyle ertelemesi yapılanlar erteleme bitimini müteakip ilk mesai gününde sevk edilir.

(5) Yedek subay ve yedek astsubay adayı statüsündeki bakayalar ise ele geçirildikten sonraki ilk celp döneminde sevk edilirler. Bunlardan bu Kanunda yazılı bir mazeret nedeniyle ertelemesi yapılanlar erteleme bitimini müteakip ilk celp döneminde sevk edilir.

Celp ve sevk esasları

MADDE 22- (1) Yoklamaları neticesinde askerliğe elverişli oldukları tespit edilenler Bakanlıkça belirlenecek esaslara göre askere sevk edilir.

(2) Barışta ve seferde silahlaltına alınan yükümlülere yol ve iâşe bedeli ödenir.

Sevke ilişkin mazeret hâlleri

MADDE 23- (1) Askere sevk için çağrıldıkları hâlde;

a) Kendisinin tutukluluğu veya hükümlülüğü,

b) Kendisinin herhangi bir sağlık kurumu raporuyla belgelendirilmiş istirahat gerektiren hastalığı,

c) Eşi veya ikinci derece dâhil kan veya kayın hısımlarından birinin sağlık kurumu heyet raporuyla belgelendirilmiş hayati tehlike içinde olduklarını gösteren hastalığı,

ç) Sevkten önceki veya sonraki on beş gün içinde eşinin, ikinci derece dâhil kan veya kayın hısımlarından birinin ölümü,

d) Sevkten önceki veya sonraki on beş gün içinde kendisi veya ikinci derece dâhil kan veya kayın hısımlarından birinin evlenmesi,

e) Sevkten önceki veya sonraki iki ay içinde çocuğunun doğması,
nedeniyle sevkini yaptırmayanlar, bu mazeretlerini kanıtlayan belgeleri askerlik şubesine teslim ederler.

(2) Birinci fıkra kapsamındaki yükümlülerden bakaya olanlara bu süreleri için 24 üncü maddenin birinci fıkrası hükmü uygulanmaz.

(3) Birinci fıkranın (b) bendi kapsamındakiler istirahati bitiminde derhâl sevk edilir. Diğerleri ise müteakip celbe bırakılır.

(4) Seferberlik ve savaş hâlinde bu madde hükümleri uygulanmaz.

Yoklama kaçacağı, saklı ve bakayalara verilecek cezalar

MADDE 24- (1) Barışta, kabul edilebilir bir özrü olmaksızın;

- a) Yoklama kaçakları ve saklılar için, yoklama kaçacağı kaldıkları tarihten,
- b) Bakayalar için, bakaya kaldıkları tarihten,
- c) Geç iltihak bakayaları için, kendilerine tanınan yol süresinin bitiminden,
- ç) Yedeklerden çağrılanlar için, birlikte işleme tabi olanların en son gönderilme tarihinden,

itibaren kaçak kaldıkları gün süresi kadar idari para cezası ile cezalandırılır. Bunlardan kendiliğinden gelenler her gün karşılığı 5 Türk lirası, yakalananlar ise her gün karşılığı 10 Türk lirası idari para cezası ile cezalandırılır. Bu fıkra kapsamında belirlenen idari para cezalarının yeniden değerlendirmesinde 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 17 nci maddesinin yedinci fıkrası, bir Türk lirasının küsuru dikkate alınarak uygulanır. İdari para cezaları tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenir.

(2) Yapılan muayenelerinde askerliğe elverişli olmadıkları anlaşılanlar, askerlikten muafiyet hakkı olanlar ile bu Kanunda belirtilen nedenlerle erteleme hakkı olduğu hâlde süresi içerisinde işlem yaptırmayanlara erteleme sürelerine denk gelen günler için idari para cezası uygulanmaz.

(3) İdari para cezası vermeye yetkili makam; askerlik şubesine bizzat müracaat eden yükümlüler için müracaat ettiği, kolluk kuvvetleri tarafından getirilen yükümlüler için ise getirildiği askerlik şubesi başkanı; bunun dışındaki durumlar için ise nüfusa kayıtlı olduğu yer askerlik şubesi başkanıdır. Yükümlünün bizzat müracaat ettiği veya getirildiği askerlik şubesi başkanıca uygulanan idari para cezası derhâl yükümlünün nüfusa kayıtlı olduğu yer askerlik şubesi başkanlığına bildirilir.

(4) Barışta, birinci fıkra uyarınca verilen idari para cezası kesinleştikten sonra birinci fıkrada sayılan eylemlerden herhangi birini işleyenler ile bu eylemleri

seferberlik ve savaş hâlinde işleyenler hakkında askerlik şubelerince suç dosyaları hazırlanarak yükümlünün nüfusa kayıtlı olduğu yer Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.

Terör örgütü üyeleri ile Devletin millî güvenliğine karşı faaliyette bulunanların silahaltına alınmaları

MADDE 25- (1) Terör örgütlerine veya Millî Güvenlik Kurulunca Devletin millî güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı olan ve askerliğe elverişli oldukları anlaşılan yükümlülerden, yoklama kaçağı ve bakayalar dâhil bu Kanunda yazılı geçerli mazereti olmayanlar, Bakanlıkça belirlenecek celp ve sevk esaslarına göre silahaltına alınırlar.

Yoklama kaçaklarının ve bakayaların takibi

MADDE 26- (1) Yoklama kaçakları ve bakayalar, askerlik ödevlerini yerine getirmek amacıyla yakalanmaları için Bakanlıkça İçişleri Bakanlığına bildirilirler. Yakalanarak muhafaza altına alınanlar, mesai saatleri içerisinde en yakın askerlik şubesine getirilirler. Mesai saatleri dışında veya askerlik şubesinin bulunmadığı yerlerde yakalananlar ilgili kolluk kuvveti tarafından hazırlanan tutanağa istinaden derhâl serbest bırakılırlar.

Yoklama, celp ve sevk duyuruları

MADDE 27- (1) Yoklama, celp ve sevk ile ilgili hususlar, Bakanlık tarafından Türkiye Radyo Televizyon Kurumu ve diğer ulusal yayın yapan televizyon ve radyo kanalları aracılığıyla zorunlu yayın kapsamında duyurulur. Ayrıca Bakanlığın resmî internet sitesinde ve e-Devlet sisteminde ilan edilir. Bu duyuru ve ilan yükümlülere tebliğ mahiyetindedir.

(2) Duyurular ulusal yayın yapan televizyon ve radyo kanalları tarafından Bakanlıkça talep edilen tarihlerde ve 19.00-23.00 saatleri arasında en az bir kez yayımlanır. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, duyuruların yayımlandığı kanalları, tarih ve saati Bakanlığa bildirir.

ALTINCI BÖLÜM

Muvazzaflık

İzin süreleri

MADDE 28- (1) Erbaş ve erlere muvazzaflık hizmetinin her ayı için bir gün izin verilir. 5 inci maddenin üçüncü fıkrası kapsamında askerlik hizmetine devam edenlere muvazzaflık hizmetinin her ayı için ilave bir gün izin verilir.

(2) Askerlik hizmetinin gerektirdiği görev ve yükümlülükleri yerine getirme konusunda gayret ve çalışmaları sonucu emsalleri arasında üstün başarı gösteren erbaş ve erlerden, muvazzaf askerlik hizmetleri boyunca, disiplin amiri, disiplin kurulu veya mahkemelerden herhangi bir ceza almamış olanlara, azami üç güne kadar ilave izin verilebilir.

(3) Radyoaktif ışınla çalışan erbaş ve erlere, her ay için iki gün ilave izin verilir.

(4) Muvazzaflık hizmeti esnasında eşi doğum yapan ya da eşi veya ikinci derece dâhil kan veya kayın hısımlarından biri vefat eden erbaş ve erlere, talepleri üzerine ilave on gün izin verilir.

(5) Askerlik hizmetini yedek subay ve yedek astsubay olarak yerine getirecek yükümlülerin izinleri 926 sayılı Kanunda belirtilen sürelerle göre oranlanarak verilir.

(6) Bu madde kapsamında verilen izinler askerlik hizmet süresinden sayılır.

(7) Birinci fıkra kapsamındaki izinler için bir defa, dördüncü fıkra kapsamındaki izinlerde ise her defasında gidiş ve dönüş yol ve iâşe bedelleri birlik komutanlıklarınca ödenir. Birinci fıkra kapsamındaki izinlerde bir defa gidiş ve dönüş yol süresi verilir.

(8) Bu maddede yazılı izinlerin dışında afet ve acil durumlarda izin vermeye, Cumhurbaşkanlığı yetkilidir. Verilecek bu izinlerin askerlik hizmetinden sayılıp sayılmayacağı Cumhurbaşkanlığına tespit edilir.

Sağlık izin süreleri

MADDE 29- (1) Erbaş ve erlerin hava değişimi ve istirahatte geçen sürelerinin, tabi olduğu hizmet süresinin her ayı için bir günlük kısmı askerlik hizmetinden sayılır.

(2) Yedek subay ve yedek astsubaylardan hastalananlar, muvazzaf subay/astsubay emsalleri gibi sıhhi izin süresine tabi tutulurlar. Sıhhi izin süresince, özlük hakları saklı kalmak kaydıyla, yedek subay veya yedek astsubaylıkta alınan sıhhi izin sürelerinin, tabi olduğu hizmet süresinin her ayı için bir günlük kısmı askerlik hizmetinden sayılır. Bu süreye yedek subay veya yedek astsubay adaylığında alınan istirahat veya hava değişimi süreleri de dâhil edilir.

(3) Yedek subay adayları veya yedek astsubay adaylarının kanuni mazeretlerine dayalı olarak sınıf okulundan ayrı geçirilen sürenin, sınıf okulu toplam süresinin üçte birinden fazla olması hâlinde veya sınıfı görevini yapamaz raporu alanlar hakkında geçici terhis işlemi yapılır. Bir sonraki dönemde hastalıklarının devam etmediği sağlık raporu ile saptananlar ve yeniden sınıflandırılanlar yeni dönemin tamamına katılırlar.

Firar ve hava değişimi/izin tecavüzü

MADDE 30- (1) Firar ve hava değişimi/izin tecavüzü durumundaki yükümlüler hakkında tanzim edilen suç dosyası, suçun oluşması için öngörülen sürelerin geçmesini müteakip, soruşturma izni vermeye yetkili komutan veya askerî kurum amiri tarafından ilgili kanun hükümleri uyarınca soruşturma izni verilmesi hâlinde, yetkili Cumhuriyet savcılıklarına gönderilir. Yapılan bu işlemler ayrıca kayıtlı oldukları askerlik şubelerine bildirilir.

(2) Haklarında adli makamlarca çıkarılmış yakalama kararı olan firar ve hava değişimi/izin tecavüzü durumundaki yükümlüler ele geçirilinceye kadar kolluk kuvvetlerince aranır. Kolluk kuvvetlerince yakalananlar en yakın adli makama teslim edilir ve adli makamın talimatı doğrultusunda işlem yapılır.

(3) Haklarında adli makamlarca çıkarılmış yakalama kararı olmayan firar ve hava değişimi/izin tecavüzü durumundaki yükümlülerden, kendiliğinden gelen ya da kolluk kuvvetleri tarafından askerlik şubelerine teslim edilenler serbest olarak birlik ve kurumlarına sevk edilir, bunlara yol ve iâşe bedeli ödenmez.

(4) Kısa süreli kaçma ve izin süresini geçirme disiplinsizliklerini işleyen yükümlülerden kendiliğinden askerlik şubelerine gelenler serbest olarak birlik ve kurumlarına sevk edilir, bunlara yol ve iâşe bedeli ödenmez.

Askerlik hizmetinden sayılan diğer süreler

MADDE 31- (1) Muvazafalık hizmeti esnasında sağlık kuruluşlarında tanı ve tedavide geçen süreler askerlik hizmetinden sayılır.

(2) Yargılama sonucu beraat edenlerin gözaltı ve tutukluluk süreleri askerlik hizmetinden sayılır.

(3) Terörle mücadele görevi sırasında veya bu görevinden dolayı alıkonulan veya kaybolanların yeniden birliklerine dönmeleri hâlinde durumları, mensup oldukları kuvvet komutanlıklarınca teşkil edilecek kurul tarafından incelenir. Kaçırılma veya kaybolma ile ilgili olarak kusurlu görülenler hakkında soruşturma dosyası tanzim edilerek yetkili adli makamlara intikal ettirilir. Kurul tarafından kusursuz görülenler ile haklarında kovuşturmayaya yer olmadığı veya beraat kararı verilenlerin birliklerinden ayrı geçirdiği süreler hizmetten sayılır ve ödenmemiş özlük hakları ödenir. Yedek subay ve yedek astsubaylar hakkında 926 sayılı Kanunun ek 30 uncu maddesi hükümleri saklıdır.

Askerlik hizmetinden sayılmayan diğer süreler

MADDE 32- (1) Aşağıdaki süreler muvazafalık ve yedeklik hizmeti sürelerinden sayılmaz:

a) Fırar, hava değişimi/izin tecavüzü suçları ile kısa süreli kaçma ve izin süresini geçirme disiplinsizliklerinde geçen süreler

b) Mahkemelerin hükmettiği hapis cezalarının infazında geçen süreler

c) 6413 sayılı Kanunda hizmetten sayılmayacağı açık olarak belirtilmiş disiplin cezaları

ç) Kendilerini askerliğe elverişsiz hâle getirmeye veya getirtmeye teşebbüs ettikleri mahkeme kararı ile sabit olanların yargılanmalarına esas eylemleri dolayısıyla ortaya çıkan rahatsızlıklar ile uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanması nedeniyle mahkeme tarafından haklarında tedaviye karar verilenlerin bu karar nedeniyle yatarak gördüğü tedaviler veya istirahatte ya da hava değişiminde geçirdikleri süreler

Yedek subay veya yedek astsubay olmaya engel hâller

MADDE 33- (1) Yedek subay veya yedek astsubay, yedek subay adayı veya yedek astsubay adayı, yedek subay adayı veya yedek astsubay adayı iken;

a) 1632 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi ile 926 sayılı Kanunun 50 nci maddesinde belirtilen suçlardan mahkûm olanlar,

b) Süresine bakılmaksızın kamu hizmetlerinden yasaklı olanlar ile idari karar sonucu kamu hizmetlerinden çıkarılanlar,

c) Yedek subay veya yedek astsubaylardan askerlik hizmet süresini tamamlamadan çeşitli nedenlerle Türk Silahlı Kuvvetleriyle ilişkileri kesilen veya mahkeme kararı ile ya da haklarında verilen mahkûmiyet kararının sonucu olarak Türk Silahlı Kuvvetlerinden çıkarılanlar,

ç) Yedek subay adayı veya yedek astsubay adaylarından Bakanlıkça bu konuda çıkarılan yönetmelikte belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde;

1) Disiplinsizlik ve ahlaki durumları nedeniyle yedek subay veya yedek astsubay olması uygun görülmeyenler,

2) Türk Silahlı Kuvvetlerinin manevi şahsiyetine gölge düşüren veya askerliğin şeref ve haysiyetiyle bağdaşmayacak eylemlerde bulunanlar ile tutum ve davranışlarıyla yasa dışı siyasi, yıkıcı, bölücü ideolojik görüşü benimsemiş olduğu anlaşılanlar,

3) Yedek subay veya yedek astsubay eğitim ve öğretiminde başarı gösteremeyenler,

d) Subay, astsubay, uzman erbaş ve sözleşmeli erbaş veya er olarak görev yaparken askerlik hizmet süresini tamamlamadan disiplinsizlik veya ahlaki nedenlerle Türk Silahlı Kuvvetleriyle ilişkileri kesilen veya mahkeme kararı ile ya da haklarında verilen mahkûmiyet kararının sonucu olarak Türk Silahlı Kuvvetlerinden çıkarılanlar,

askerlik hizmetini er statüsünde tamamlar. Bunların askerlik hizmeti erbaş ve erlerin hizmet süresi kadardır.

Katılış, statü değişikliği ve terhis

MADDE 34- (1) Sevk edilen yükümlülerin katılışları, birlik veya kurumlarınca Bakanlığa bildirilir.

(2) Terhis edilen yükümlüler için birlik komutanlığı veya kurum amirliğince terhis belgesi tanzim edilerek yükümlüye verilir ve kıta şahsi dosyası ile birlikte kayıtlı olduğu askerlik şubesine gönderilir.

(3) Askerlik hizmetini yapmakta iken yedek subay veya yedek astsubay olma hakkını veren öğrenim kurumlarından mezun olanların yedek subay veya yedek astsubay olarak statü değişikliği talepleri dikkate alınmaz.

Noksan hizmetlilere ilişkin işlemler

MADDE 35- (1) Noksan hizmetli yükümlülere öncelikle 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre askerlik hizmet süresinin tamamlanması maksadıyla askerlik şubesince tebligat yapılır. Tebligat tarihinden itibaren noksan hizmetini tamamlamak üzere iki aylık süre içerisinde askerlik şubesine müracaat etmeyenler hakkında 24 üncü maddede belirtilen bakayalara ilişkin hükümler uygulanır. Noksan hizmetin tamamlanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

(2) Birinci fıkrada kapsamındaki tebligat yapılmış olmasına rağmen iki aylık süre içerisinde askerlik şubesine müracaat etmeyenler, yakalanmaları için Bakanlıkça İçişleri Bakanlığına bildirilirler. Yakalananlar mesai saatleri içerisinde en yakın askerlik şubesine getirilirler. Mesai saatleri dışında veya askerlik şubesinin bulunmadığı yerlerde yakalananlar ilgili kolluk kuvveti tarafından hazırlanan tutanağa istinaden derhâl serbest bırakılırlar.

Tutuklu ve hükümlü işlemleri

MADDE 36- (1) Askerlik hizmetine başlamadan önce veya askerlikleri sırasında işledikleri suçlardan dolayı, bir yıl ve daha az süreli hapis cezasına hükmedilenler ile 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesinin birinci fıkrasının (c), (e) ve (f) bentlerinde yazılı tedbirler veya adli

para cezasına mahkûm edilen yükümlüler hakkında verilen ceza ve tedbirlerin yerine getirilmesi askerlik hizmetlerinin sonuna bırakılır. Bu durumdakiler terhis edildikleri zaman serbest bırakılmayıp cezalarının çektilmesi için kıta ve kurumlarınca buldukları yer Cumhuriyet savcılıklarına teslim edilirler.

(2) Bir yıldan fazla hürriyeti bağlayıcı cezaya hükmedilenler kıta ve kurumlarınca buldukları yer Cumhuriyet savcılıklarına teslim edilirler. Bunlardan askerlikle ilişiği olanlara tahliyelerinde cezaevi idarelerince on beş günlük süre içerisinde askerlik şubesine müracaat edecekleri tebliğ edilir ve buna ilişkin belge askerlik şubesine gönderilir. Askerlik şubelerine kendilerine tanınan süre içerisinde gelmeyenler hakkında bakaya hükümleri uygulanır.

(3) İnfazları geri bırakılan mahkûmiyetler için zamanaşımı işlemez.

Diploma, sertifika ve ehliyet gibi belgeler

MADDE 37- (1) Bu Kanun hükümlerine göre silahaltına alınan ve askerlik yükümlülüğünü yerine getirmekte olan erbaş ve erlerden ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak alınmış bir diploma, sertifika veya ehliyet gibi belgelere sahip olanlar özel kanunlarda belirtilen koşullara uyulması şartıyla, yetkili komutanlık/amirliklerin onayı ile bu belgelerin kendilerine verdiği yetki kapsamındaki görevlerde çalıştırılabilir, mesleki hizmetlerin yürütülmesinde görevlendirilebilir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Yurt Dışı Erteleme ve Dövizle Askerlik

Yurt dışı erteleme

MADDE 38- (1) Yabancı ülkelerde;

- Çalışma iznini de ihtiva eden oturma izni veya doğrudan çalışma iznine sahip olarak işçi, işveren veya bir meslek ya da sanat mensubu sıfatı ile bulunanlar,
- Yabancı bandıralı gemilerde gemi adamı statüsünde bulunanlar,
- İkamet eden çok vatandaşlık hakkına sahip olanlar,

durumlarını ispata yarayan belgeler ile bağılı buldukları Türk konsolosluklarına başvurmaları hâlinde, bunların her türlü askerlik işlemleri, Bakanlık tarafından belirlenecek usul ve esaslara uygun olarak 35 yaşını tamamladıkları yılın sonuna kadar ertelenebilir.

(2) Erteleme şartlarını haiz olmadıkları anlaşılınlar, erteleme süresi içinde herhangi bir takvim yılının yarısından fazlasını yurt içinde geçirenler, erteleme nedeni ortadan kalkanlar ile kendi istekleriyle erteleme hakkından vazgeçenlerin ertelemeleri iptal edilir.

Dövizle askerlik

MADDE 39- (1) Türkiye Cumhuriyeti tarafından tanınmış yabancı ülkelerde; iltica başvurusu dışında elde ettikleri çalışma iznini de ihtiva eden oturma izni veya doğrudan çalışma iznine sahip olarak işçi, işveren veya bir meslek ya da sanat mensubu sıfatını haiz olanlar ile bir iş sözleşmesine bağılı olarak yabancı bandıralı gemilerde gemi adamı sertifikasında yazılı mesleğini icra edenlerden;

- Yurt içinde geçirilen süreler hariç olmak üzere, en az üç yıl süre ile fiilen çalışanlar,

b) Bakanlıkça verilecek uzaktan eğitimi alanlar,

durumlarını ispata yarayan belgelerle birlikte bağlı buldukları Türk konsoloslukları aracılığı ile askerlik şubelerine başvurmaları, 9 uncu maddedeki gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarın Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca her yılın ilk mesai günü tespit edilen döviz alış kuruna göre avro veya karşılığı kadar konvertibl yabancı ülke parasını başvuru tarihinde peşin ödemeleri hâlinde askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılırlar. Uzaktan eğitime ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

(2) Yurt dışında ikamet eden ve çok vatandaşlık hakkına sahip olanlar en az üç yıl süre ile fiilen yabancı ülkelerde bulunmaları hâlinde çalışma şartı aranmadan birinci fıkrada belirtilen esaslara göre bu madde hükümlerinden yararlandırılır.

(3) Dövizle askerlik hizmetinden yararlanmak üzere yaptıkları başvuruları kabul edilenlerden;

a) Ödemeleri gereken yabancı ülke parasını ödemeyenler,

b) Ücret veya maaşları yurt içinden transfer edilenler,

c) Yabancı ülkelerde resmî görevle bulunanlar,

ç) Dövizle askerlik hizmeti dışında diğer statülerde fiilî askerlik hizmetine başlamış olanlar,

d) Oturma veya çalışma iznini iltica nedeniyle aldığı anlaşılmalılar,

e) Müracaatına ait belgelerde sahtecilik yapmak veya resmî belgenin düzenlenmesinde yalan beyanda bulunarak idareyi yanıltmak suretiyle dövizle askerlik başvurusunda bulunduğu anlaşılmalılar,

f) Yararlanma şartlarından herhangi birini taşımadıkları sonradan tespit edilenler,

dövizle askerlik hizmetinden faydalanamazlar. Bu durumda bulunan yükümlülerin müracaatları Bakanlık tarafından iptal edilir.

(4) Başvuruları iptal edilenlerin, ödemede bulunmalarına rağmen başvuru işlemleri tamamlanmamış olanların, fazla ödemede bulunduğu anlaşılmalılarının ödemiş olduğu tutarlar talepleri hâlinde kendilerine, vekillerine veya mirasçılarının iade tarihindeki kura göre Türk lirası olarak yurt içinde gösterecekleri banka hesabına iade edilir. Ödeme ve başvuru işlemlerini tamamladıktan sonra dövizle askerlik hizmeti kapsamından çıkartılmalarını talep edenlere, askerliğe elverişsiz hâle gelenlere, vefat edenlere, Türk vatandaşlığından çıkılmalarına izin verilenler ile Türk vatandaşlığını kaybedenlere geri ödeme yapılmaz.

(5) Ödeme ve başvuru işlemlerini tamamladıktan sonra dövizle askerlik hizmeti kapsamından çıkartılmalarını talep edenlerin istekleri kabul edilmez.

(6) Üçüncü fıkranın (e) bendi kapsamında başvuruları Bakanlık tarafından iptal edilenler yeniden dövizle askerlik hizmetinden faydalanma şartlarını taşımasalar dahi bu madde hükümlerinden faydalanamazlar.

(7) Yapılan ödemeler, Dışişleri Bakanlığınca Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasında Hazine adına açılacak özel döviz hesabına avro olarak kaydedilir. Bu tutarlar Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca transfer tarihindeki döviz alış

kuru üzerinden Türk lirasına çevrilerek Hazine ve Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlığı hesabına aktarılır ve bütçeye gelir kaydedilir.

(8) Döviz tahsilatı ve özel döviz hesabına aktarılması ile ilgili oluşacak transfer ücreti ve diğer masraflar yurt dışı temsilcilikler tarafından yükümlülerden tahsil edilir. Transfer ücreti ve diğer masraflar, Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Dışişleri Bakanlığınca belirlenir.

(9) Mülga 21/6/1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanununa göre dövizle askerlik kapsamında çıkarılanlar, bu Kanun kapsamında yeniden dövizle askerlik hizmetinden yararlanamazlar. Kapsamdan çıkarılanlar ile aynı Kanuna göre işlem görmüş olanların ödemiş oldukları dövizlerin geri ödenmesine ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

(10) Bu madde kapsamında dövizle askerlik hizmetinden faydalanmak isteyenlerin işlemlerinin yapılmasında yetki ve sorumluluk Dışişleri Bakanlığındadır.

(11) Seferberlik ve savaş hâlinde bu madde hükümleri uygulanmaz.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Sağlanan Haklar ve Yaptırımlar

Sağlanan haklar

MADDE 40- (1) Muvazaflık hizmetini, 9 uncu madde kapsamında yerine getirenler hariç olmak üzere, erbaş ve er olarak yapanlara aşağıda belirtilen haklar sağlanır:

a) Muhtaç asker ailelerine yapılan yardım miktarı Cumhurbaşkanınca belirlenir.

b) Askerî öğrenci, dış kaynaktan muvazaf subay/astsubay, sözleşmeli subay/astsubay, uzman erbaş ve sözleşmeli erbaş/er temininde;

1) İlk altı aylık askerlik hizmetini tamamlayarak terhis olanlara sınav tam notunun yüzde beşine kadar, 5 inci maddenin üçüncü fıkrası kapsamında askerlik hizmetine devam edip bu sürenin sonunda terhis olanlara ise yüzde on beşine kadar,

2) Meslek yüksekokulu veya mesleki ve teknik lise mezunlarından; ilk altı aylık askerlik hizmetini tamamlayarak terhis olanlara sınav tam notunun yüzde onuna kadar, 5 inci maddenin üçüncü fıkrası kapsamında askerlik hizmetine devam edip bu sürenin sonunda terhis olanlara ise yüzde yirmisine kadar,

ilave puan verilebilir.

c) Toplu Konut İdaresinin yaptığı konutların tahsisinde, kendi üzerine kayıtlı konutu olmayanlar, öncelikli istifade ettirilebilir.

ç) Hizmette geçen süre içinde kamunun ve belediyelerin işlettiği deniz ve şehir içi toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz yararlanır.

d) Hizmette geçen süre içinde müze ve ören yeri gibi yerlerden ücretsiz yararlanır.

(2) 5 inci maddenin üçüncü fıkrası kapsamında askerlik hizmetine devam edenler hakkında birinci fıkranın (a) bendi uygulanmaz.

(3) 5 inci maddenin üçüncü fıkrası kapsamında askerlik hizmetine devam edip bu sürenin sonunda terhis olanlardan, 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 41 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında hizmet borçlanması talebinde bulunanların; 5 inci maddenin üçüncü fıkrası kapsamında geçmiş olan sürelerin taleplerinde 5510 sayılı Kanunun 82 nci maddesine göre prime esas günlük kazanç alt sınırının %32'si ile çarpımı neticesinde hesaplanacak kısmı, borcun Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığınca Bakanlığa tebliğ edildiği tarihi takip eden üç ay içinde ilgili Bakanlıkça ödenir.

(4) Teknik bilimler meslek yüksekokulundan veya meslek yüksekokullarının teknik bölümlerinden mezun olanlar ve mesleki ve teknik lise mezunları ile tarım, turizm ve mevsimlere bağlı sektörlerde faaliyet gösteren yükümlülerin askere sevki Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaç ve önceliklerine göre mesleklerine uygun sınıflandırma ve istedikleri celp döneminde silahaltına alınma taleplerine ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

Yaptırımlar

MADDE 41- (1) Bu Kanun kapsamında kendilerine tanınan erteleme süreleri dikkate alınmak şartıyla askerlik yükümlülüğünü yerine getirmeyen öğrencilerin kayıtları askerlik hizmetini yerine getirene kadar Bakanlığın talebi üzerine ilgili ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarınca geçici olarak dondurulur. Bu şekilde kayıtları dondurulanlardan herhangi bir harç veya öğrenim katkı payı alınmaz.

(2) Yoklama kaçakları ve bakayalar ile barışta tatbikat ve ferdi seferberlik eğitimi bakayaları kamu hizmetine veya özel hizmete alınamazlar. Bunları kamu hizmetine veya özel hizmete alanlar hakkında askerlik şubelerince mahallin Cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunulur.

(3) Yoklama kaçağı, saklı ve bakayalar ile barışta tatbikat ve ferdi seferberlik eğitimi bakayalarına 24 üncü maddede yer alan yaptırımlar uygulanır.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Askerlik Muafiyeti

Yükümlüler, kamu görevlileri ve sivillerden hayatını kaybedenlerin yakınlarının muafiyet hakları

MADDE 42- (1) Askerlik hizmetini yerine getirmekte iken ölen, hakkında gaiplik kararı verilen, maluliyet aylığı bağlanmasını gerektirecek biçimde malul olanlar ile terhis edildikten sonra askerlik hizmetinin sebep ve tesiri ile hayatını kaybettiği mahkeme kararı ile sabit olanların;

a) Baba ve annesinin müşterek olarak talep ettiği veya baba ya da annesinden biri ölmüş ise sağ olanın talep ettiği kardeşlerinden biri, istekli olmadıkça silahaltına alınmaz veya silahaltında ise terhis edilir.

b) Baba ve annenin müştereken anlaşamadıkları veya her ikisinin de ölmüş olması durumunda; öncelikle silahaltında olan kardeşi var ise istekli olması hâlinde terhis edilir, silahaltında kardeşi yok ise veya silahaltındaki kardeşi terhis olmak istemez ise askerlik hizmet sırası gelen ilk kardeş istekli olmadıkça silahaltına alınmaz.

(2) 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında hayatını kaybedenlerden;

a) Askerlik hizmetini yerine getirmekte olan yükümlüler ile 3713 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (j) bendi kapsamına giren sivillerin kendilerinden olma çocukları ile aynı anne ve babadan olma kardeşlerinin tamamı,

b) 15 Temmuz 2016 tarihinde gerçekleştirilen darbe teşebbüsü ve terör eylemi ile bu eylemin devamı niteliğindeki eylemlere, görevi olmadığı hâlde mukavemet ederken şehit olanların kendinden olma erkek çocukları ile aynı anne ve babadan kardeşlerinin tamamı,

c) Güvenlik korucuları dâhil kamu görevlilerinin kendilerinden olma çocuklarının tamamı ile aynı anne ve babadan olma kardeşlerinden biri,

istekli olmadıkça silahlı alınmaz ve silahlı oldukları istekleri hâlinde terhis edilir. Kardeşlerden hangisinin askerlik hizmetinden muaf tutulacağı birinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde düzenlenen usule göre belirlenir. Kardeşlerden muafiyet kapsamına girmeyenler ile muafiyet kapsamına girmekle birlikte bu muafiyetten yararlanmak istemeyenlerin askerlik hizmetini yerine getireceği yerler Bakanlıkça belirlenir.

(3) Bu madde hükümleri seferberlik ve savaş hâlinde uygulanmaz.

Vatandaşlığa sonradan alınanlara uygulanacak erteleme ve muafiyet

MADDE 43- (1) Türk vatandaşlığını sonradan kazananlar askerliklerini, vatandaşlığı kazandığı tarihteki yaş ve öğrenim durumlarına göre o yıl askerlik çağına giren yükümlüler gibi yaparlar. Bunlardan Türk vatandaşlığına alınmadan önce gelmiş oldukları ülkelerde askerlik yaptıklarını veya askerlik hizmetini yerine getirmiş sayıldıklarını belgeleyenler ile vatandaşlığa alındıkları yıl 22 ve daha büyük yaşta olanlar askerlik yapmış sayılırlar. Bunların askerlikleri, istekleri hâlinde vatandaşlığa alındıkları tarihten itibaren iki yıl süreyle ertelenir. Ertelemelerinin sona ereceği yıl yoklamaları yapılarak o yıl askerlik çağına giren doğumlarla işlem görürler. Bunlar, seferberlik hâlinde ihtiyaca göre askere sevk edilebilirler.

(2) Çeşitli nedenlerle Türk vatandaşlığını kaybettikten sonra yeniden Türk vatandaşlığını kazananların askerlik işlemleri, önceki askerlik safahatları dikkate alınarak bu Kanunun durumlarına uyan hükümlerine göre yürütülür.

(3) Bu madde hükümlerinden, soybağına bağlı olarak Türk vatandaşlığına sonradan alınanlar yararlanamaz.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde askerlik yapanlar

MADDE 44- (1) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti kanunlarına göre zorunlu askerlik hizmetini yerine getirdiklerini belgelendiren Türk vatandaşları bu Kanun hükümlerine göre askerlik yapmış sayılırlar.

Özel durumlarda muafiyet ve erteleme

MADDE 45- (1) İki ülkeden birinde yapılan askerlik hizmetinin sayılmasına dair ikili anlaşmalar kapsamında askerlik hizmetinden muaf tutulacak ya da ertelenecek yükümlülerin işlemleri anlaşma hükümlerine göre yürütülür. Yapılan anlaşmalar kapsamında uygulanacak muafiyet ve ertelemeyle ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

(2) Barışta, olağanüstü hâl veya seferberlik hâllerinde veya savaşta, askerliğini henüz yapmadan, Milli Güvenlik Kurulunca gerekli görülen sahalarda Bakanlığın teklifi üzerine Cumhurbaşkanınca özel olarak görevlendirilen gönüllüler, Cumhurbaşkanınca belirlenen şartlara uydukları takdirde askerlik hizmetinden muaf tutulur.

Askerî okullardan ayrılanlar

MADDE 46- (1) Askerî öğrenci olarak okudukları Milli Savunma Üniversitesi ve diğer üniversite, fakülte veya yüksekokullar ile meslek yüksekokullarından ilişiği kesilenlerin, bu okullarda ay olarak okudukları sürenin üçte biri muvazaflık hizmetinden sayılır. Askerlik hizmetinden sayılan sürenin erbaş ve erlerin tabi olduğu hizmet süresini karşılaması hâlinde bunlar askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılır.

(2) Birinci fıkra kapsamındaki yedek subay adayları veya yedek astsubay adayları olma hakkı bulunanlar, istekli olmaları ve aday seçilmeleri hâlinde daha önceki hizmet süreleri dikkate alınmaksızın yedek subay veya yedek astsubayların hizmet süresine tabi tutulur.

ONUNCU BÖLÜM

Tazminat ve Tedaviye İlişkin Hükümler

Tazminat

MADDE 47- (1) Bu Kanun kapsamında askerlik yükümlülüğünü yerine getirenlere; askere sevk edildiği tarihten geçerli olmak üzere; erbaş ve erler için askerlik hizmet süresinin bitiş tarihine, yedek subay veya yedek astsubaylar için sınıf okulunda geçen sürenin bitiş tarihine kadar ölenler ile sakatlanma sebebiyle süresinden önce terhis edilenlerden veya süresinde terhis edilmiş olsa bile yapılan tedaviye rağmen askerliğe elverişsiz hâle gelecek şekilde sakatlanmış olanlardan, 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu veya 5510 sayılı Kanun kapsamında aylık bağlanmaması veya 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun gereğince tazminat ödenmemesi kaydıyla; ölenlerin dul ve yetimlerine 400.000 gösterge rakamının, sakatlananlara ise Vazife Malullüklerinin Nevileri ile Dereceleri Hakkında Nizamname hükümlerine göre tespit edilecek sakatlık derecelerine göre aşağıda belirlenen gösterge rakamlarının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucunda bulunacak miktar kadar, bir defaya mahsus olmak üzere tazminat ödenir. Ancak, tazminata konu durumun gerçekleştiği tarihte bakaya, firar, hava değişimi/izin tecavüzünde bulunanlar ile kendini askerliğe yaramayacak hâle getirmek ve askerlikten kurtulmak için hile yapmak suçundan hüküm giyenlerin, suça konu eylemleri sonucu ölüm ve sakatlanma nedeniyle ve intihar sonucu meydana gelen ölüm ve sakatlanma olaylarında bu ödeme yapılmaz. Bu tazminattan damga vergisi dışında herhangi bir vergi kesintisi yapılmaz ve bu tazminat haczedilemez. Tazminatın ödenmesine ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça hazırlanan yönetmelikle belirlenir.

Sakatlık Derecesi

Ödenecek Tazminat

Göstergesi

1

400.000

2	360.000
3	330.000
4	300.000
5	270.000
6	240.000

(2) Vatani görevini yapmakta iken barışta ve savaşta, yurt içinde ve yurt dışında, görev esnasında veya görev dışında görevlerinden dolayı, bir saldırıya veya kazaya uğrayanlardan sağlık kurumlarında tedavisi devam edenlere, olay/kaza tarihinden itibaren otuz altı ayı geçmemek üzere, terhislerini takip eden ay başından itibaren ve tedavi gördüğü sağlık kurumunca düzenlenen “tedavisinin devam ettiğini belirtir” sağlık kurul raporuna istinaden;

a) Erbaş ve erlere, görevdeki uzman çavuşun (bir yıllık, karargâhta görevli, bekâr) aldığı net maaşın üçte ikisi (27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 28 inci maddesinde belirtilen ek tazminatlar ile 14/7/1964 tarihli ve 500 sayılı Kıbrıs’a Gönderilecek Türk Askeri Birliği Mensuplarının Aylık ve Ücretleriyle Çeşitli İstihkakları ve Birliğin Başka Giderleri Hakkında Kanuna göre ödenen tazminat ve yabancı dil tazminatı hariç),

b) Yedek subaylara, görevdeki emsali yedek subayın (karargâhta görevli, bekâr) net maaşının üçte ikisi (375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 28 inci maddesinde belirtilen ek tazminatlar ile 500 sayılı Kanuna göre ödenen tazminat ve yabancı dil tazminatı hariç),

c) Yedek astsubaylara, görevdeki emsali yedek astsubayın (karargâhta görevli, bekâr) net maaşının üçte ikisi (375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 28 inci maddesinde belirtilen ek tazminatlar ile 500 sayılı Kanuna göre ödenen tazminat ve yabancı dil tazminatı hariç),

her ay sağlık yardımı olarak, bağlı olduğu Bakanlık ve İçişleri Bakanlığı tarafından ilgili bütçe tertibinden ödenir. Bu ödemedeki sigorta primi dâhil hiçbir kesinti yapılmaz ve tedavi süresinde yapılan sağlık yardımı personelden tahsil edilmez. Olay/kaza durumu, keyif verici içki ve her çeşit maddeler kullanmaktan, her ne suretle olursa olsun kendisine veya başkalarına menfaat sağlamak veya zarar vermek maksadından doğmuş olursa sağlık yardımı ödenmez.

(3) Tedavisi devam edenlerden;

a) 5434 sayılı Kanunun mülga 45 inci maddesi kapsamında vazife malulü ya da mülga 64 üncü maddesi kapsamında harp malulü aylığı bağlananlar ile 5510 sayılı Kanunun 47 nci maddesi kapsamında vazife/harp malulü aylığı bağlananlara aylık bağlanma tarihini takip eden ay başından itibaren,

b) Malullük durumu oluşmaksızın tedavisi kesin işlemlerle sağlık kurulu raporu ile sonlandırılanlara, raporunu takip eden ay başından itibaren,

sağlık yardımı ödemesi sonlandırılır. Tedavi süresinde yapılan sağlık yardımı personelden tahsil edilmez.

ONBİRİNCİ BÖLÜM**Türk Silahlı Kuvvetlerinden Ayrılan Çeşitli Statüdeki Personel İşlemleri****Muvazzaf ve sözleşmeli subay veya astsubaylar ile uzman erbaş ve sözleşmeli erbaş ve er iken ayrılanlar**

MADDE 48- (1) Türk Silahlı Kuvvetlerinden ayrılan veya ilişkisi kesilenlerin hizmette geçen sürelerinin askerlik hizmetinden sayılmasına ilişkin esaslar şunlardır:

a) Türk Silahlı Kuvvetleri adına okudukları Milli Savunma Üniversitesi ve diğer üniversite, fakülte veya yüksekokullar ile meslek yüksekokullarından mezun olmayı müteakip muvazzaf subay ve astsubay nasbedilenlerin, bu okullarda ay olarak geçen sürelerinin üçte biri ile muvazzaf subay ve astsubaylıkta geçen sürelerinin tamamı,

b) Dış kaynaktan temin edilen muvazzaf subay ve astsubaylar ile bunların adaylarından deneme süresinin bitimine kadar ayrılanların temel eğitimde ve muvazzaf subay ve astsubaylıkta ay olarak hizmette geçen sürelerinin üçte biri, deneme süresi sonrasında geçen sürelerinin tamamı,

c) Sözleşmeli subay veya sözleşmeli astsubayların ve bunların adaylarının ön sözleşme ve sözleşme sürelerinin toplamının üçte biri,

ç) Uzman erbaşların sözleşme döneminde ay olarak geçen sürelerinin üçte biri,

d) Sözleşmeli erbaş ve erler ile sözleşmeli er adaylarından, ön sözleşme ve sözleşme döneminde ay olarak hizmette geçen sürelerinin üçte biri,

e) Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyacı olan statülerde istihdam edilmek üzere temini silahaltında iken gerçekleştirilen yükümlülerin silahaltında geçirilen sürelerinin tamamı,

askerlik hizmetinden sayılır.

(2) Sayılan hizmet süresi erbaş ve erlerin tabi olduğu hizmet süresini karşılayanlar askerlik hizmetini yapmış sayılır. Hizmet süresini karşılamayanların eksik kalan süreleri, erbaş ve erlerin tabi olduğu hizmet süresi esas alınarak, bu Kanun hükümlerine göre erbaş ve er olarak tamamlattırılır.

(3) Yedek subay veya yedek astsubay adayı olma hakkı bulunanlar, yedek subay veya yedek astsubay olmaya istekli olmaları ve yedek subay adayı veya yedek astsubay adayı seçilmeleri hâlinde daha önceki hizmet süreleri dikkate alınmaksızın yedek subay veya yedek astsubayların hizmet süresine tabi tutulur.

(4) Sözleşmesi feshedilen uzman erbaşlar ile sözleşmeli erbaş ve erlerin varsa kalan askerlik hizmeti, ilgilinin ilişkisi kesilmeden, Bakanlıkça belirlenecek birliklerde erbaş ve er olarak tamamlattırılır.

(5) Özel kanunlarda yer alan askerlik yükümlülüğüne ilişkin düzenlemelerden bu Kanuna aykırı olanlar uygulanmaz.

ONİKİNCİ BÖLÜM**Yedeklik Dönemi****Seferberlik kaynağı**

MADDE 49- (1) Askerlik hizmetini yerine getiren yükümlüler ile Türk Silahlı Kuvvetlerinden çeşitli nedenlerle ayrılan personel seferberlik kaynağına alınır.

(2) Yedek personel seferberlik ve savaş hâlinde ihtiyaca göre askere sevk edilir.

Yaş sınırı

MADDE 50- (1) Yedek personelden; yedek subay ve yedek astsubaylara 5434 sayılı Kanun, uzman erbaşlara 18/3/1986 tarihli ve 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanunu hükümleriyle belirlenen yaş sınırları esaslarına göre, erbaş ve erlere ise askerlik çağının sonuna kadar yükümlülük verilebilir.

Silahaltına çağırılma

MADDE 51- (1) Yedek personel seferberlik ve savaş hâli, olağanüstü hâller ile barış şartlarında tatbikat ve eğitim için kısmen veya tamamen çağrılabilir.

(2) Ancak tatbikat veya eğitim için çağırılmış olanların tatbikat veya eğitim süresi kırk beş günü geçemez. Seferberlik ve savaş hâli durumu ile olağanüstü hâllerde bu süre Cumhurbaşkanınca lüzumu kadar uzatılabilir.

Sefer görev emri ve tebliği

MADDE 52- (1) Seferde görev alacak yedek personele bu görevlerinin barışta en son görev yaptığı birlik ve kurumlarca tebliği esastır. Birlik ve kurumlarca tebliğ edilemeyenler ile sonradan sefer görev emri verilenlerin tebliğ işlemleri askerlik şubelerince yapılır.

(2) Barışta tatbikat veya eğitim için askerlik şubesine çağrılan yedek personel askerlik şubesine gelerek silahaltı davetiyesini almak zorundadır.

Silahaltına alınan Devlet memurları ve işçiler

MADDE 53- (1) Devlet memuru olan yedek personel silahaltına alındığında silahaltında bulunduğu sürece 657 sayılı Kanun gereğince izinli sayılır. Seferberlik ve savaş hâli sona erdiğinde, bu personel barış zamanında görev yaptığı memuriyetin eşiti olan memuriyete geri döner. Barış zamanında seferberlik tatbikatları ve ferdi seferberlik eğitimlerine katılıp terhis edilen Devlet memurları atanmış olduğu memuriyete geri döner.

(2) İşçi olan yedek personelden silahaltına alınanlar için ilgili kanun hükümleri uygulanır.

Silahaltına alınanların terfi ve kıyafetleri

MADDE 54- (1) Yedek subay ve yedek astsubayların terfilerine ilişkin usul ve esaslar hakkında, 926 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

(2) Yedek personel silahaltına alındığında askerî üniforma giymeye mecburdur.

Silahaltına alınan yükümlülerin devam eden ve biten adli kovuşturmaları

MADDE 55- (1) Seferberlik ve savaş hâlinde; silahaltına alınacak yedek personel ile muvazzaf olarak askerlik hizmetini yerine getiren yükümlülerden alt sınırı beş yıl hapis ve daha fazla hapis cezasını gerektiren suçlar hariç olmak üzere

diğer bir suç ile sanık olanların yargılamaları veya mahkûm oldukları cezanın infazı terhis sonrasına bırakılır.

(2) Terhis sonrasına bırakılan bu süreler için dava ve ceza zamanaşımı süresi işlemez.

Celp, sevk, katılım ve bakayalar

MADDE 56- (1) Seferberlik ilan edildikten sonra birliğine askerlik şubesi vasıtasıyla gitmek isteyen yedek personelin sevk, askerlik şubesi başkanlıklarının sırasıyla mahallî ve merkezî planlama kapsamında icra edeceği faaliyetler ile sağlanır.

(2) Sefer görevi alan yedek personel; seferberlik ilanında, askerlik şubeleri aracılığıyla sevk edilmek isteyenler ilan saatinden başlayarak altı saat içinde en yakın askerlik şubesine başvurmaya, kendiliğinden birliğe katılmak isteyenler ise ilan saatinden başlayarak kırk sekiz saat içinde birliğe katılmaya mecburdur. Yurt dışında bulunanlar en geç altı saat içinde konsolosluk veya elçiliklere başvurmak ve kırk sekiz saat içinde birliğine katılmak zorundadır.

(3) Yabancı memleketlerde bulunanlar buldukları yerin elçilik veya konsolosluklarınca çağrılırlar.

(4) Seferberlik ve savaş hâllerinde birliğe katılışlarda gecikme olması hâlinde yükümlüler mazeretlerini belgelemek zorundadır. Yurt içinden ve yurt dışından Kanunda belirtilen süreden sonra yapılan katılışlarda mazeretlerini belgelemeyenler hakkında 24 üncü madde hükümleri uygulanır.

(5) Seferberlik tatbikatlarına ve ferdi seferberlik eğitimlerine sevk için çağrıldıkları hâlde 23 üncü maddedeki mazeretlere sahip olan yedek personel, bu mazeretlerini kanıtlayan belgeleri askerlik şubesine teslim etmek zorundadır. Bunlar hakkında bakaya işlemi yapılmaz. Mazeret bitimini müteakip yedek personel birliklerine sevk edilir. Bu mazeretler dışındaki nedenlerle silahaltına çağrılıp birlikte işleme tabi olduğu kişilerin en son gönderilme tarihine kadar askerlik şubesine gelmeyenler ile askerlik şubesine gelip sevk evrakını alanlardan, kendilerine verilen yol süresi sonunda birlikte işleme tabi olduğu kişilerin en son gönderilme tarihine kadar birliğine katılmayanlar bakaya olarak kabul edilirler ve haklarında 24 üncü ve 26 ncı madde hükümleri uygulanır ve eksik hizmetleri tamamlattırılır.

Yedek personelin erteleme

MADDE 57- (1) Yedek personelin erteleme usul ve esasları Cumhurbaşkanlığınca çıkarılan yönetmelik ile belirlenir.

Sağlık sorunu bulunanlar

MADDE 58- (1) Barış zamanı ile seferberlik ve savaş hâlinde sağlık durumunda değişiklik olduğunu beyan eden sefer görev emri almış yedek personel sağlık durumlarının tespiti için askerlik şubesi başkanlıklarınca Sağlık Bakanlığınca belirlenen en yakın yetkili sağlık kurullarına sevk edilir. Alacakları sağlık kurulu raporuna göre işlem yapılır. Sevk belgesini aldıktan sonra istirahat raporu alanların istirahatleri sonunda kalan hizmetleri tamamlattırılır.

Terhis

MADDE 59- (1) Seferberlik ve savaş hâlinde terhis tarihi Cumhurbaşkanınca belirlenir.

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Askerlik şubeleri

MADDE 60- (1) Askerlik şubeleri, kendi şubelerine kayıtlı yükümlüler hakkında yaptıkları işlemleri, diğer askerlik şubelerine kayıtlı yükümlüler hakkında da yapar ve neticesini ilgili askerlik şubesine bildirir.

Yönetmelik

MADDE 61- (1) Bu Kanunun uygulanması ile ilgili usul ve esasların belirlenmesine ilişkin yönetmelik, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde Bakanlıkça hazırlanır.

(2) Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar mevcut yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

Değiştirilen hükümler

MADDE 62- (1) 22/5/1930 tarihli ve 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun;

a) 64 üncü maddesinin başlığında ve ikinci fıkrasında yer alan “yedek subaylarla” ibareleri “yedek subaylar, yedek astsubaylar ve” şeklinde değiştirilmiş, birinci ve üçüncü fıkralarına “yedek subay” ibarelerinden sonra gelmek üzere “, yedek astsubay” ibaresi eklenmiştir.

b) 75 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yedek subaylarla” ibaresi “yedek subaylar ve yedek astsubaylar ile” şeklinde değiştirilmiştir.

(2) 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun;

a) 40 ncı maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinin (I) numaralı alt bendinin 12 nci satırında yer alan “(Astsubay çavuşlar)” ibaresi “(Astsubay astçavuşlar ve astsubay çavuşlar)” şeklinde değiştirilmiştir.

b) 56 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Yedek Subay” ibaresi “yedek subay ve yedek astsubay” şeklinde değiştirilmiş, dördüncü fıkrasına “yedek subaylık” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve yedek astsubaylık” ibaresi eklenmiştir.

c) 72 nci maddesinin dördüncü fıkrasının birinci ve dördüncü cümlelerine “yedek subay” ibarelerinden sonra gelmek üzere “ve yedek astsubay” ibaresi eklenmiştir.

(3) 3/1/1961 tarihli ve 205 sayılı Ordu Yardımlaşma Kurumu Kanununun;

a) 17 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine “yedek subaylar” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve yedek astsubaylar” ibaresi eklenmiştir.

b) 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine “yedek subaylar” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve yedek astsubaylar” ibaresi eklenmiştir.

(4) 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun;

a) 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (3) numaralı alt bendinde yer alan “çavuştan” ibaresi “astçavuştan” şeklinde değiştirilmiş, (b) bendinin (2)

numaralı alt bendinin (a) satırından önce gelmek üzere aşağıdaki satır eklenmiş ve diğer satırlar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“a) Astsubay astçavuş”

b) 43 üncü maddesinin son fıkrasına “yedek subaylar” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve yedek astsubaylar” ibaresi eklenmiştir.

(5) 23/2/1961 tarihli ve 257 sayılı Er ve Erbaş Harçlıkları Kanununun;

a) 2 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiş, fıkra da yer alan gösterge tablosu aşağıdaki şekilde ve ikinci fıkrasında yer alan “Birinci ve ikinci” ibaresi “Askeralma Kanununun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında askerlik hizmetine devam edenler hariç, birinci ve ikinci” şeklinde değiştirilmiştir.

“Askeralma Kanununun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında askerlik hizmetine devam edenler için belirlenen harçlık miktarının net asgari ücretin altında olması hâlinde ödenecek harçlık tutarı net asgari ücret tutarına tamamlanır. 5 inci maddenin üçüncü fıkrası kapsamında askerlik hizmetine devam edenlerden Hatay, Kilis, Gaziantep, Şanlıurfa, Mardin, Şırnak, Hakkâri, Van, Ağrı ve Iğdır illerindeki hudut birliklerinde görev yapanlara, 7600 gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunan tutarı geçmemek üzere Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Milli Savunma Bakanlığı tarafından birlikte belirlenecek tutarda ilave harçlık ayrıca ödenir. Hizmetin fiilen görülmediği zamanlar için ilave harçlık ödenmez.”

“

Erbaş ve Erler	Gösterge	Askeralma Kanununun 5 inci Maddesinin Üçüncü Fıkrası Kapsamında Askerlik Hizmetine Devam Edenlere İlişkin Gösterge
Çavuş	1.172	17.500
Onbaşı	1.040	16.500
Er	910	15.500

”

b) 7 nci maddesinin birinci fıkrasına “fiilen görülmediği zamanlar için” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve Askeralma Kanununun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında askerlik hizmetine devam edenlere” ibaresi eklenmiştir.

(6) 25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun 20 nci maddesinin birinci fıkrasına “yedek subayların” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve yedek astsubayların” ibaresi ve ikinci fıkrasına “yedek subaylar” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve yedek astsubaylar” ibaresi eklenmiştir.

(7) 16/6/1964 tarihli ve 477 sayılı Disiplin Mahkemeleri Kuruluşu, Yargılama Usulü ve Disiplin Suç ve Cezaları Hakkında Kanunun 62 nci maddesinin birinci

fikrasına “Yedek subay,” ibaresinden sonra gelmek üzere “yedek astsubay,” ibaresi eklenmiştir.

(8) 14/7/1964 tarihli ve 500 sayılı Kıbrıs’a Gönderilecek Türk Askeri Birliği Mensuplarının Aylık ve Ücretleriyle Çeşitli İstihkakları ve Birliğin Başka Giderleri Hakkında Kanununun 1 inci maddesinin üçüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Askeralma Kanununun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında askerlik hizmetine devam edenlere ise bu görevleri süresince 23/2/1961 tarihli ve 257 sayılı Er ve Erbaş Harçlıkları Kanununun 2 nci maddesi kapsamında harçlık ödenir.”

(9) 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 68 inci maddesinin (B) fıkrasının ikinci paragrafında yer alan “okul devresi dâhil yedek subaylıkta” ibaresi “okul devresi dâhil yedek astsubaylık ve yedek subaylıkta” şeklinde değiştirilmiştir.

(10) 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun;

a) 77 nci maddesinde yer alan “Astsubay çavuş” satırından önce gelmek üzere “Astsubay astçavuş” satırı eklenmiştir.

b) 78 inci maddesinde yer alan çizelgenin birinci satırından önce gelmek üzere aşağıdaki satır eklenmiştir.

“Astsubay Astçavuş 8 ay”

c) 82 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Yedek astsubay okullarını bitirenler, bitirdikleri tarihten geçerli olmak üzere astsubay astçavuş nasbedilirler.”

ç) 84 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine aşağıdaki alt bent eklenmiştir.

“8. Yedek astsubaylar.”

d) 107 nci maddesinin birinci fıkrasına “sicil yoluyla çıkarılanlar” ibaresinden sonra gelmek üzere “, kamu görevinden çıkarılanlar veya Silahlı Kuvvetlerden ayırma cezası verilenler” ibaresi ve üçüncü fıkrasına “Silahlı Kuvvetlerden” ibaresinden önce gelmek üzere “Askerlik hizmetini yedek astsubay olarak yapanlar hariç olmak üzere,” ibaresi eklenmiştir.

e) 126 ncı maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan “Yedek subaylara” ibaresi “Yedek subaylar ve yedek astsubaylara” şeklinde değiştirilmiştir.

f) 143 üncü maddesinin birinci fıkrasına “tutarın %50’si” ibaresinden sonra gelmek üzere “, yedek astsubay okulu öğrencilerine ise 2.680 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarın %80’i” ibaresi eklenmiştir.

g) Ek 17 nci maddesinin (A) fıkrasında yer alan tablonun “Astsubaylar: (Üstçavuş ve kıdemli üstçavuşlukta altışar yıllık rütbe bekleme süresine tabi olanlar)” başlığı altındaki çizelgenin sonuna aşağıdaki satır eklenmiştir.

“Açvş. 80”

ğ) Ekinde yer alan EK-VIII/C sayılı Cetvelin başlığına “ASTSUBAYLAR” ibaresinden sonra gelmek üzere “İLE YEDEK ASTSUBAYLAR” ibaresi ve Cetvele aşağıdaki satır eklenmiştir.

“10 Açvş. 590 600 610 620 630 645 660 675 690”

(11) 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanununun 7 nci maddesinin beşinci fıkrasının birinci cümlesine “yedek subay,” ibaresinden sonra gelmek üzere “yedek astsubay,” ibaresi eklenmiştir.

(12) 28/2/1982 tarihli ve 2629 sayılı Uçuş, Paraşüt, Denizaltı, Dalgıç ve Kurbağa Adam Hizmetleri Tazminat Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan “çavuş” ibaresi “astçavuş” şeklinde değiştirilmiştir.

(13) 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine “Yedek subay” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve yedek astsubay” ibaresi eklenmiştir.

(14) 13/6/2001 tarihli ve 4678 sayılı Türk Silahlı Kuvvetlerinde İstihdam Edilecek Sözleşmeli Subay ve Astsubaylar Hakkında Kanununun;

a) 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrasına “yedek subay” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve yedek astsubay” ibaresi eklenmiştir.

b) 8 inci maddesinin dördüncü fıkrasına “istihdam edilenler ile” ibaresinden sonra gelmek üzere “yedek astsubay ve” ibaresi eklenmiştir.

(15) 21/4/2004 tarihli ve 5143 sayılı Türk Silahlı Kuvvetlerinde İlk Nasıp İstihkakına İlişkin Kanunun 2 nci maddesine “astsubay” ibaresinden sonra gelmek üzere “(yedek astsubay hariç)” ibaresi eklenmiştir.

(16) 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun 118 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “er ve erbaşlar ile yedek subaylar” ibaresi “er ve erbaşlar ile yedek astsubay ve yedek subaylar” şeklinde değiştirilmiştir.

(17) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun;

a) 6 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine “yedek subay” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve yedek astsubay” ibaresi eklenmiştir.

b) 25 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “Yedek subay veya er” ibaresi “Yedek subay, yedek astsubay veya erbaş ve er” şeklinde değiştirilmiştir.

c) 40 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan tablonun 13 üncü satırına “astsubay,” ibaresinden sonra gelmek üzere “yedek astsubay,” ibaresi eklenmiştir.

ç) 41 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine “yedek subay” ibaresinden sonra gelmek üzere “, yedek astsubay” ibaresi eklenmiştir.

d) 46 ncı maddesinin ikinci fıkrasına “subaylığa geçirilenler” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya yedek astsubaylık hizmetini takiben astsubaylığa geçirilenler” ibaresi eklenmiştir.

e) 49 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine “astsubay” ibaresinden sonra gelmek üzere “(yedek astsubay dâhil)” ibaresi eklenmiştir.

f) 60 ncı maddesinin onikinci fıkrasının birinci cümlesine “yedek subay nasıp tarihi arasında,” ibaresinden sonra gelmek üzere “yedek astsubay öğrencileri ve

adayları askere sevk tarihi ile yedek astsubay nasıp tarihi arasında, genel sağlık sigortalısı olmayan yedek personelden seferberlik tatbikatları veya eğitimleri maksadıyla silah altına alınanlar tatbikat ve eğitim sevk tarihi ile terhis tarihi arasında,” ibaresi eklenmiştir.

g) 61 inci maddesinin sekizinci fıkrasında yer alan “er ve erbaşlar ile yedek subay öğrencileri” ibaresi “er ve erbaşlar ile yedek subay ve yedek astsubay öğrencileri” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkra “sevk tarihi,” ibaresinden sonra gelmek üzere “genel sağlık sigortalısı olmayan yedek personelden seferberlik tatbikatları veya eğitimleri maksadıyla silah altına alınanların tatbikat ve eğitim sevk tarihi,” ibaresi eklenmiştir.

(18) 31/1/2013 tarihli ve 6413 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanununun;

a) 13 üncü maddesinin yedinci fıkrasında yer alan “yedek subaylar,” ibaresi “yedek subaylar ve yedek astsubaylar,” şeklinde değiştirilmiştir.

b) 31 inci maddesinin birinci fıkrasına “yedek subaylar” ibaresinden sonra gelmek üzere “, yedek astsubaylar” ibaresi eklenmiştir.

c) Ekli (1) sayılı Disiplin Amirlerinin Ceza Yetkilerini Gösteren Çizelgesinin üçüncü ve dördüncü satırlarının birinci sütununa “Astsb. Çvş.” ibarelerinden önce gelmek üzere “Astsb. Açvş.,” ibareleri eklenmiştir.

(19) 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin;

a) 1 inci maddesinin birinci fıkrasının (D) bendinde yer alan “yedek subaylara” ibaresinden sonra gelmek üzere “, yedek astsubaylara” ibaresi eklenmiştir.

b) Ekli (I) sayılı Cetvelinin “B- Aylıklarını 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanunu ve 3466 sayılı Uzman Jandarma Kanununa Göre Alanlar” kısmının “2- Astsubaylardan” grubuna aşağıdaki sıra eklenmiştir.

“j) Açvş. 68”

Yürürlükten kaldırılan kanunlar

MADDE 63- (1) 21/6/1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanunu ile 16/6/1927 tarihli ve 1076 sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) Mevzuatta 1111 sayılı Kanun ile 1076 sayılı Kanuna yapılan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, mülga 1111 sayılı Kanun kapsamında erteli durumda bulunanlar için, erteleme şartlarını kaybetmedikleri sürece mülga 1111 sayılı Kanundaki yaş süreleri geçerlidir.

(2) Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının erbaş ve er ile askerlik yükümlüsü ihtiyacı İçişleri Bakanlığınca Bakanlığa bildirilir ve bu Kanun hükümleri çerçevesinde Bakanlık tarafından Cumhurbaşkanlığı kararı ile belirlenecek süre ile karşılanır. Bu suretle Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı emrine yükümlülük esası ile verilen personel hakkında diğer yükümlülerin tabi olduğu hükümler uygulanır. 5 inci maddenin üçüncü

fıkrası kapsamında askerlik hizmetine devam edenlerden Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı emrine verilenlerin sayı, istek, tercih durumları ve özlük hakları bu Kanun hükümlerine uygun olarak ilgisine göre Jandarma Genel Komutanlığı veya Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından yürütülür.

(3) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte her ne sebeple olursa olsun henüz fiilî askerlik hizmetine başlamamış yoklama kaçağı, bakaya veya saklı olanlardan; istekli olanlar, 1/11/2019 tarihine kadar başvurmaları ve bu tarihe kadar 9 uncu maddede belirlenen bedeli peşin ödemeleri şartıyla kuraya tabi tutulmaksızın 9 uncu madde hükümlerinden yararlandırılırlar. Bu kapsamda bedelli askerlik yükümlülüğünü tamamlayanlar hakkında mülga 1111 sayılı Kanun ile 24 üncü madde gereğince verilen idari para cezalarının tahsilinden vazgeçilir. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

(4) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte askerlik hizmetine erbaş ve er olarak devam edenlerden altı aylık hizmet süresini tamamlayan ve 5 inci maddenin üçüncü fıkrası kapsamında askerlik hizmetine devam etmek için istekli olanlar hakkında 5 inci maddede belirtilen esaslar uygulanır. Bunlardan talepleri kabul edilenler altı ay süre ile sınırlı olmak üzere askerlik hizmetine devam ederler.

(5) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte askerlik hizmet süresini tamamlayan erbaş ve erlerin terhis tarihi, bölgedeki ulaşım imkânları dikkate alınarak memleketlerine sevk edildikleri tarihtir.

(6) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte askerlik hizmet süresini tamamlayanlar ile hâlen muvazaflık hizmetini yerine getirenler hakkında mülga 1111 sayılı Kanun gereğince verilen idari para cezalarından ödenmemiş olanların tahsilinden vazgeçilir.

(7) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde muvazaflık hizmetine başlayanlar hakkında mülga 1111 sayılı Kanun ile 24 üncü madde gereğince verilen idari para cezalarından askere sevk tarihi itibarıyla ödenmemiş olanların tahsilinden vazgeçilir.

Yürürlük

MADDE 64- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 65- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
13	82	745
13	83	924
14	87	381:390, 391:401, 402:405, 410
14	88	542:556, 557:561, 567:578, 579:585, 588
14	89	649:656, 658
14	90	720:726, 728:730, 733:739, 741:742, 743:749, 750:783
14	91	858:869, 871:878, 879:880, 882:885, 886:904, 906:909
14	92	978:995, 997:1000, 1001:1012, 1013:1015, 1022
14	93	1171, 1174:1177, 1219:1232

I- Gerekçeli 69 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 87 nci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Esas Milli Savunma Komisyonu görüşmüştür.

III- Esas No. 2/1940